

Fáy András Általános Iskola

**2151 Fót, Vásár tér 1.
Telefon: 06-27-537-620
Telefax: 06-27-537-629
E-mail: info@faysuli.hu
www.faysuli.hu
Igazgató: Kakuk Zsolt
OM azonosító: 032347**

Pedagógiai Program **2007.**

**Készítette: Fodor Ákos, Kakuk Zsolt, Kurucz Lászlóné,
Priszlinger Éva, Székely István**

Tartalom

TARTALOM	2
1 BEVEZETŐ	5
1.1 AZ ISKOLA RÖVID TÖRTÉNETE.....	5
1.2 JÖVŐKÉP.....	7
KÜLDETÉSNYILATKOZAT.....	8
1.3 JOGI STÁTUSZ.....	9
2 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ PEDAGÓGIAI MUNKA ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	11
2.1 NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI ALAPELVEINK.....	11
2.2 NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK CÉLJAI.....	11
2.3 NEVELÉSI FELADATAINK.....	11
2.3.1 <i>Feladatok a nevelés-oktatás bevezető-kezdő szakaszára</i>	11
2.3.2 <i>Célok, feladatok a nevelés-oktatás alapozó-fejlesztő szakaszára</i>	11
2.3.3 <i>Célok, feladatok a nevelés-oktatás teljes szakaszára</i>	12
2.4 A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI.....	14
2.4.1 <i>Eljárások, eszközök, módszerek általában</i>	14
2.4.2 <i>Konkrét eszközök, módszerek, eljárások a kiemelt oktatási területeken</i>	14
2.4.3 <i>Konkrét eszközök, módszerek, eljárások a kiemelt nevelési területeken</i>	14
2.5 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	15
2.5.1 <i>Célok</i>	15
2.5.2 <i>Feladatok</i>	15
2.5.3 <i>Eszközök, eljárások, módszerek</i>	15
2.6 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS SZÍNTEREI.....	16
2.6.1 <i>Iskolai közösség</i>	17
2.6.2 <i>Osztályközösség</i>	18
2.6.3 <i>Tanítási órán kívüli tevékenység</i>	18
2.7 AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR.....	20
2.8 HIT- ÉS VALLÁSOKTATÁS.....	20
2.9 A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG.....	21
2.9.1 <i>A beilleszkedési zavarok leggyakoribb formái</i>	21
2.9.2 <i>Magatartási nehézségek, magatartás zavarok</i>	21
2.9.3 <i>Pedagógiai feladat</i>	22
2.10 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG.....	23
2.10.1 <i>Tehetséggondozás</i>	23
2.10.2 <i>Feladataink a tehetséggondozás területén</i>	23
2.11 A TANULÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG.....	24
2.12 A GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	25
2.12.1 <i>Céljaink</i>	25
2.12.2 <i>Feladataink</i>	26
2.12.3 <i>Módszerek, eszközök</i>	26
3 SAJÁTOS NEVELÉS IGÉNYŰ TANULÓK NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA ÖNÁLLÓ TAGOZATON	28
3.1 A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK NEVELÉSÉNEK, OKTATÁSNAK PEDAGÓGIAI ALAPELVEI.....	28
3.2 AZ SNI TAGOZATON FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA CÉLJAI.....	28
3.3 NEVELÉSI-OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK ÉLETKORI SZAKASZOKHOZ RENDELTEN.....	29
3.3.1 <i>A kisiskoláskor</i>	29
3.3.2 <i>A serdülőkor</i>	29
3.3.3 <i>Az osztályba sorolás szempontjai</i>	30
3.3.4 <i>Integráció, szegregáció</i>	30
3.3.5 <i>Az iskolai csoportok szervezésének pedagógiai indoklása</i>	31
3.3.6 <i>Nevelő-oktató munkánk eszköz- és eljárásrendszere</i>	31
3.4 A TANULÁS.....	32
3.4.1 <i>A kisiskoláskor tevékenységei</i>	32
3.4.2 <i>A serdülőkorúak tevékenységei</i>	32
3.4.3 <i>Felzárkóztatás, tehetséggondozás, egyéni fejlesztés</i>	33
3.4.4 <i>A továbbhaladás feltételei</i>	33

3.5	A KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK CÉLJA ÉS FELADATA A HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS CÉLÚ FOGLALKOZÁSOKON	34
3.5.1	<i>Alsó tagozat (bevezető-kezdő- szakasz)</i>	34
3.5.2	<i>Felső tagozat (Alapozó szakasz)</i>	35
3.5.3	<i>Felső tagozat (Fejlesztő szakasz)</i>	35
3.5.4	<i>A csoportok szervezésében alapelveként fogadjuk el az alábbiakat:</i>	36
4	A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	37
4.1.1	<i>A szociális hátrányok enyhítését szolgáló anyagi segítségnyújtás</i>	37
4.1.2	<i>A szociális hátrányok, tanulási nehézségek enyhítését szolgáló pedagógiai tevékenységek</i>	37
5	A SZÜLŐK, TANULÓK, PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI	38
5.1.1	<i>A szülők-pedagógusok kapcsolattartásának, együttműködésének formái:</i>	38
5.1.2	<i>Tanulók és pedagógusok együttműködési formái:</i>	38
5.1.3	<i>Az intézmény meghatározó gyermekközösségei:</i>	38
6	AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	40
6.1.1	<i>Az értékelési rendszer</i>	40
6.1.2	<i>Az értékelés alapelvei</i>	40
6.1.3	<i>Az ellenőrzés, értékelés pedagógiai feladatai</i>	40
6.1.4	<i>A motiváció</i>	41
6.1.5	<i>Értékelés típusai</i>	41
7	INTEGRÁCIÓS ÉS KÉPESSÉG-KIBONTAKOZTATÓ FELKÉSZÍTÉS PEDAGÓGIAI RENDSZER ÉS AZ INTEGRÁLTAN OKTATOTT SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ELLÁTÁSA	42
7.1	INTEGRÁCIÓS STRATÉGIA KIALAKÍTÁSA	42
7.1.1	<i>Helyzetelemzés</i>	42
7.1.2	<i>Személyi feltételek</i>	43
7.1.3	<i>Tárgyi feltételek</i>	44
7.2	AZ INTEGRÁCIÓ SZEMPONTJAI.....	44
7.2.1	<i>Célrendszer (elvárható eredmények)</i>	44
7.3	BEVEZETÉSI ÜTEMTERV.....	46
7.4	SZERVEZETFEJLESZTÉSI ÉS ERŐFORRÁS ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI TERV	48
7.5	AZ ISKOLÁBA VALÓ BEKERÜLÉS ELŐKÉSZÍTÉSE	48
7.5.1	<i>Az óvodából az iskolába való átmenet segítése</i>	48
7.5.2	<i>Heterogén osztályok kialakítása</i>	49
7.6	EGYÜTTMŰKÖDÉSEK - PARTNERSÉGI KAPCSOLATOK KIÉPÍTÉSE.....	49
7.7	A TANÍTÁST, TANULÁST SEGÍTŐ ÉS ÉRTÉKELŐ ESZKÖZRENDSZER ELEMELI.....	50
7.7.1	<i>Az önálló tanulást segítő felkészítés</i>	50
7.7.2	<i>Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése</i>	51
7.7.3	<i>Szociális kompetenciák fejlesztése</i>	51
7.7.4	<i>Az integrációt elősegítő módszertani elemek</i>	52
7.7.5	<i>Műhelymunka – a tanári együttműködés formái</i>	52
7.7.6	<i>A háromhavonta kötelező kompetenciaalapú értékelési rendszer eszközei</i>	53
7.7.7	<i>Multikulturális tartalmak</i>	53
7.7.8	<i>A továbbhaladás feltételeinek biztosítása</i>	53
7.7.9	<i>Várható eredmények, sikerkritériumok</i>	53
7.8	SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ELLÁTÁSA	54
7.8.1	<i>Diszlexia, diszgráfia</i>	54
7.8.2	<i>Diszkalkulia</i>	55
7.8.3	<i>Kóros hyperhinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar</i>	55
8	INTEGRÁCIÓS ÉS KÉPESSÉG-KIBONTAKOZTATÓ FELKÉSZÍTÉS PEDAGÓGIAI RENDSZERE ÉS AZ INTEGRÁLTAN OKTATOTT SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ELLÁTÁSA	57
8.1	INTEGRÁCIÓS STRATÉGIA KIALAKÍTÁSA	57
8.1.1	<i>Helyzetelemzés</i>	57
8.1.2	<i>Személyi feltételek</i>	58
8.1.3	<i>Tárgyi feltételek</i>	58
8.2	AZ INTEGRÁCIÓ SZEMPONTJAI.....	59

8.3	BEVEZETÉSI ÜTEMTERV.....	60
8.4	SZERVEZETFEJLESZTÉSI ÉS ERŐFORRÁS ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI TERV.....	62
8.5	AZ ISKOLÁBA VALÓ BEKERÜLÉS ELŐKÉSZÍTÉSE	62
8.6	HETEROGÉN OSZTÁLYOK KIALAKÍTÁSA.....	63
8.7	A TANÍTÁST, TANULÁST SEGÍTŐ ÉS ÉRTÉKELŐ ESZKÖZRENDSZER ELEMEI	64
8.7.1	<i>Az önálló tanulást segítő felkészítés .....</i>	64
8.7.2	<i>Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése .....</i>	65
8.7.3	<i>Szociális kompetenciák fejlesztése .....</i>	65
8.8	AZ INTEGRÁCIÓT ELŐSEGÍTŐ MÓDSZERTANI ELEMEK.....	66
8.8.1	<i>Műhelymunka – a tanári együttműködés formái.....</i>	66
8.8.2	<i>A háromhavonta kötelező kompetenciaalapú értékelési rendszer eszközei .....</i>	67
8.8.3	<i>Multikulturális tartalmak .....</i>	67
8.8.4	<i>A továbbhaladás feltételeinek biztosítása .....</i>	67
8.9	VÁRHATÓ EREDMÉNYEK, SIKERKRITÉRIUMOK	68
8.9.1	<i>Diszlexia, diszgráfia .....</i>	69
8.9.2	<i>Diszkalkulia.....</i>	70
8.9.3	<i>Kóros hyperhinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar .....</i>	70
9	MELLÉKLETEK	72
9.1	ALAPFELSZERELÉSI JEGYZÉK	72

„Magyarázd meg és elfelejtem.
Mutasd meg és megjegyzem.
De, ha együtt csináljuk, meg is értem”

(CONFICIUS)

1 Bevezető

1.1 Az iskola rövid története

Az 1. sz. Általános Iskola Fót nagyközség „öreg falu” részének nevezett központjában működik. Az intézményes oktatás hagyományai több mint 250 éves múltra nyúlnak vissza. A helytörténeti dokumentumok szerint (MIZSER KÁLMÁNNÉ az iskola volt tanárának *Adalékok a fóti 1. számú Általános Iskola történetéhez* c. írása alapján) 1744-ben már anyakönyvet vezettek a tanulókról a református iskolában. Az evangélikus iskola alapítási éve 1748. A katolikus elemi iskola a plébánia megalakulásakor 1548-ben indult. Későbbi időponttól, 1877-től tudunk a „fóthi uradalomhoz tartozó” sikátorpusztai iskoláról. Nagy Lajos krónikája szerint „1892. évben Fóton rendszeres tanítás folyt. 267 fő részesült oktatásban.”

1959-től indult a gyógypedagógiai osztály.

1960-62. között, az Arany János utcában felépült új épületben tanultak a felső tagozatos tanulók. „Az 1962/63. tanévben a Fóti Állami Általános Iskola a Megyei Művelődési Osztály rendelete alapján megosztást nyert.” A régi iskolaépületben az 1. sz., az új épületben a 2. sz. iskola kapott helyet, önálló igazgatóval.

1979-től elkezdődött az 1. sz. Iskola leromlott régi épületének a bővítése. Az új épületrészt (8 tanteremmel) 1984-ben vehették át, így 420 tanuló és 27 nevelő jobb körülmények közé került.

1991/92. tanévben kezdte meg működését a Fóti Ökumenikus Közművelődési Egyesület iskolája, akiknek a Képviselőtestület döntése alapján használatba adták az 1. sz. Általános Iskola kiegészítő iskolájának (Vörösmarty tér 4.) épületét, melyet a későbbiekben a ref. Egyház kapott vissza tulajdonba. az Egyházi ingatlanok kárpótlásáról szóló tv. hatálybalépését követően

Az 1. sz. Általános Iskolából 100 tanuló iratkozott át az Ökumenikus Iskolába, ezért átadásra került a szemléltetőeszközök és bútorok fele is. Ezt követően, hogy az intézményben megszűnjön a tanulólétszám további csökkenése, bevezetésre került az angol, mint idegen nyelv emelt óraszámú történő oktatása. Ennek a célnak a megvalósulását tovább segítette a "szabad iskolaválasztás" jogának törvényi bevezetése. A szülők, egyre több körzeten kívüli tanulót íratnak be. Számuk azonban az utóbbi években, különféle okok miatt elég nagy szórást mutatott.

A fóti Károlyi István Gyermekközpont 16+2 tantermes, jól felszerelt általános iskolája 1960-ban nyitotta meg kapuját, Magyarország legnagyobb gyermekvédelmi intézménye a Fóti Gyermekváros első iskolájaként. 1991/92-es tanévig az iskola „belső” iskolaként működött, kizárólag a Gyermekvárosban élő, állami gondozott gyermekek oktatását volt hivatva szolgálni.

A gyermekvédelemben bekövetkezett „rendszerváltás” következtében jelentősen csökkent az intézményes nevelésbe kerülő gyermekek száma, ennek megfelelően az iskola tanulólétszáma is. A Fóton nevelkedő állami gondozott tanulók érdekét és a környezetet figyelembe véve indították meg 1991/92-es tanévben a testnevelés tagozatos képzést. Az iskola összességében normál létszámú, két párhuzamos osztállyal működő iskola maradt.

A testnevelés tagozatos képzés beindításában az is szerepet játszott, hogy az állami gondozott gyerekek cselekvéses intelligenciája, mozgáskultúrája csak kis mértékben marad el a családban felnövő kortársaiktól. Így közülük is a tehetségesek, tagozatos osztályok tanulói lettek. Az eddigi zárt belső iskola nyitottá vált a faluban, a családban élő gyermekek felé.

Fót Önkormányzatának Képviselőtestülete a Szociális és Családügyi Minisztériummal és a Károlyi István Gyermekközponttal kötött megállapodás alapján 2000. július 1-ével átvette a Károlyi István Gyermekközpont Általános Iskoláját működtetésre, és azt az 1. sz.. Általános Iskola tagiskolájaként működtette tovább.

2003-ban a Fóti rk. Egyház megkapta az iskola tulajdonjogát. Az iskola kiváltására a magyar állam 560 000 000 Ft-ot adott Fót önkormányzatának. Ehhez az összeghez pályázattal további 850 000 000 Ft-ot nyert el a város. Az új iskolaépületet 2008. január 3-án vehették birtokba az intézmény tanulói és dolgozói.

1.2 Jövőkép

A legszebb, legfelemelőbb hitvallás: **az ember szolgálata**. S ha az ember még fiatal „kiszolgáltatott gyermek”, e hitvallás még nagyobb terhet ró választójára. A pedagógus, az iskola hatása ugyanis emberi sorsokat dönt el, befolyásol. Az intézmény kollektívája olyan optimista **jövőképet** vázol maga elé, amilyenek egy távolabbi időhorizonton látni szeretné az általános iskola működését, valamint annak feltételrendszerét. Meggyőződése, hogy a jövőkép értékes és hatékony motiváló tényező lehet a későbbi feladatok végrehajtásában.

A hagyományos nyolc évfolyamos általános iskola legfőbb célkitűzése

- a továbbtanulásra való felkészítés
- a rohamosan emelkedő számú SNI gyermekek integrálása
- a digitális iskola cím elnyerése, mellyel nemcsak Fót város nevelési bázisiskolájaként, hanem a kistérség kiemelt digitális iskolájaként működne
- szoros kapcsolatok kialakítása a társadalmi és civil szervezetekkel
- az EU-integrációból adódó kapcsolatok kiépítése más európai ország iskoláival, az ebből adódó pályázati lehetőségek kihasználásával.

Megőrizzük és fejlesztjük az idegen nyelv, a magyar, a matematika és az informatika tantárgyak magas színvonalú oktatását. Kiemelten fontosnak tartjuk tanulóink egészséges életmódra nevelését, ezért minden lehetőséget megragadva biztosítjuk nekik a rendszeres, mindennapos testmozgást.

Küldetésnyilatkozat

Küldetésünknek tekintjük, hogy a Fáy András Általános Iskola oktassa, nevelje a város és vonzáskörzete gyermekeit. Ezt olyan magas színvonalon valósítsa meg, hogy kiváltsa a város lakosságának, az intézmény önkormányzati fenntartójának és valamennyi partnerének elégedettségét, elismerését.

A kompetenciák fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, arra törekszünk, hogy megtanítsuk gyermekeinket tanulni, és lehetőségeket kínáljunk fel nekik a világban történő eligazodásra.

Tanulóinknak életre szóló útravalót kívánunk adni, mert valljuk, hogy csak a sokoldalúan képzett emberek állják meg helyüket az életben, csak a stabil tudásra lehet a későbbiekben építkezni

Arra törekszünk, hogy alakuljanak ki általános emberi személyiségjegyeik, legyenek becsületek, mély érzésűek, önfejlődésre képesek, illemtudók.

A szülőket legfontosabb „szövetségesünknek” tekintjük, törekvéseink közösek.

A fenntartó önkormányzat bennünk mindig igazi partnerre talál, ha a város művelődéséről, kultúrájáról, szabadidős- és sporttevékenységéről van szó.

Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel: a jövő nemzedékét neveljük. Ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjék fejlődésre és kiválóságra.

A Fáy András Általános Iskola olyan tanulókat szeretne nevelni, akik értik, szeretik és védik környezetüket, akik megbízhatóak, toleránsak, együttműködők, kreatívak és megtalálják helyüket a közösségben. és elfogadják a másságot. Iskolánk méltó akar lenni Fót történelmi, szellemi, kulturális örökségéhez. Egyszerűen, csendesesen, de jelentős lépésekben kíván előrehaladni. Legfőbb értéknek tekintjük ez által a fejlődésre való nevelést, az informatikai világba történő bekapcsolódást, kihasználva annak felbecsülhetetlen lehetőségeit és az idegen nyelvi – angol – képzést.

1.3 Jogi státusz

1. Az intézmény neve, székhelye:
Fáy András Általános Iskola
2151 Fót, Vásár tér 1.
2. Az intézmény alapítója:
Fót Községi Tanács
3. Az intézmény fenntartója és felügyeleti szerve:
Fót Önkormányzat Képviselő Testülete
Fót, Vörösmarty tér 1.
4. Az intézmény törzkönyvi nyilvántartói száma: 566490000
Az intézmény működési területe:
Fót Város Fáy András Általános Iskola iskolai körzete
5. Az intézmény jogállása:
Önállóan gazdálkodó, önálló jogi személyként működő költségvetési szervezet
6. Alaptevékenysége- szakágazati besorolás: 852010
7. Szakfeladatai:
  - 80121-4 Nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás
*kompetencia alapú oktatás
integrációs és képességkibontakoztató felkészítés
halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatása*
  - 55232-3 Iskolai intézményi étkeztetés
  - 80511-3 Általános iskolai napközi otthoni, tanulószobai ellátás
  - 55241-1 Munkahelyi vendéglátás
  - 80122-5 *Sajátos nevelési igényű – ezen belül enyhe értelmi fogyatékos – tanulók*
  - *nappali rendszerű általános iskolai nevelése és oktatása*
  - 75192-2 Önkormányzatok elszámolásai
  - 75176-8 Intézményi vagyon működtetése
  - 92403-6 Diáksport
  - 805212 Gyógytestnevelés
8. Az intézmény típusa: általános iskola
9. Tagozata: 1-8 évfolyam
Sajátos nevelési igényű tanulók oktatását ellátó tagozat
A jóváhagyott pedagógiai program szerint emelt óraszámú idegen nyelv (angol) és testnevelés.
10. Évfolyamok száma: 1-8 évfolyam
Felvehető tanuló létszám: 550 fő
11. A feladat ellátását szolgáló vagyon:
Ingatlan vagyont az Önkormányzat Ingatlanvagyon - katasztere tartalmazza.
Ingó vagyont az intézményi leltár tartalmazza.
12. A használatba adott vagyon feletti rendelkezési jog:
A vagyonnal való rendelkezési jogra a Képviselő Testület rendelete az irányadó.
A Fáy András Általános Iskola épülete (Fót Vásár tér 1.) Fót Város Önkormányzat tulajdonában van.

13. Az intézmény vezetőjének kinevezési rendje:
Az intézmény vezetőjét nyilvános pályázati eljárás útján - külön jogszabályokban
KT. határozatban meghatározott időre - Fót Város Önkormányzatának
Képviselő Testülete bízta meg.
14. Az intézmény vállalkozási tevékenységet nem folytathat.
15. Az intézmény gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:
Az 1990. évi LXV. tv. 89. §. /2/ bekezdésében és az államháztartásról szóló 1992.
évi XXXVIII. tv. és az annak végrehajtására kiadott kormányrendeletek, valamint a
mindenkori fenntartó által kibocsátott, a gazdálkodást érintő szabályozás alapján.

Nevelési program

2 Az iskolában folyó pedagógiai munka alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1 Nevelési és oktatási alapelveink

- Személyiségközpontú pedagógia
- Szeretet vezérelt, jogokat tiszteletben tartó bánásmód
- A gyerekek bevonása saját iskolai életük megszervezésébe
- Diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják mit várunk tőlük
- Fejlettségi szinthez igazodó, egyénre szabott ismeretek
- Differenciált képességfejlesztés
- A tanítás, tanulás folyamat sikerélménnyé alakítása
- Motiváltság, aktivitás
- Adaptációs készségek (kommunikáció, együttműködés, kreatív problémamegoldás, döntés képesség kialakítása, fejlesztése
- Tantárgyi koncentráció
- Alkotó, együttműködés diák, szülő, tanár között

2.2 Nevelő-oktató munkánk céljai

Iskolánk céljait és feladatait a Nemzeti Alaptanterv, a kerettanterv és a partnerek elégedettségi vizsgálatainak eredményei határozzák meg. Célunk:

Célunk olyan iskola, ahol a diákok otthonos szeretetteljes légkörben tanulnak és nevelkednek, ahol tartós és mély emberi kapcsolatokat alakítanak ki. Arra törekszünk, hogy megfelelő sikerélményhez jutva elegendő tudást szerezzenek a továbbtanuláshoz, és boldog iskolai évek alatt lehetőséget kapjanak arra, hogy későbbi életükben eligazodjanak a világ dolgaiban.

2.3 Nevelési feladataink

2.3.1 *Feladatok a nevelés-oktatás bevezető-kezdő szakaszára*

- Pozitív élményeket adunk.
- Kifejlesztjük a tanulók biztonságérzetét.
- Személyre szóló odafigyelést biztosítunk minden tanulónak.
- Megszerettetjük a tanulást, az iskolai életet.
- Kialakítjuk, fejlesztjük az alapkészségeket.
- Kialakítjuk a helyes tanulási szokásokat.
- Kialakítjuk az együttműködési készséget.

2.3.2 *Célok, feladatok a nevelés-oktatás alapozó-fejlesztő szakaszára*

- Pozitív élményeket adunk.
- Személyre szóló odafigyelést biztosítunk minden tanulónak.
- Fejlesztjük tanulóink kreativitását.

- Felkeltjük a tanulás iránti igényt.
- Megtanítjuk tanulóinkat tanulni
- Felkészítés tanulóinkat a továbbtanulásra
- Fejlesztjük kommunikációs és együttműködési készségüket.
- Kialakítjuk a toleranciát, a másság elfogadását.

2.3.3 *Célok, feladatok a nevelés-oktatás teljes szakaszára*

- A gyermekek korszerű, európai színvonalú iskolába járjanak
- Lehetőséget biztosítani a korszerű általános műveltség alapjainak elsajátításához
- Az oktatásról a tanulásra helyezni a hangsúlyt
- Alapkészségek megalapozása, továbbtanulásra felkészítés
- A kulcskompetenciák megszerzésével az élethosszig tartó tanulás megalapozása
- A gyermekek aktív részvételre ösztönzése a tanítás-tanulás folyamatában, hogy a tanulás, a tudás értéket jelentsen számukra
- Gyermekeink képességeinek széles körű, személyre szóló, differenciált fejlesztése
- Gyermekeink jellemének fejlesztése, a személyiség fejlesztésen túl a közösség fejlesztése is
- Az érzelmek megélésre, az értékek megővésére tanítás, a családi életre nevelés
- Környezetvédő gondolkodásmód, környezetbarát, egészséges életmód kialakítása
- A digitális kultúra iránti igény felkeltése, az informatika beillesztése a tanítás-tanulás teljes folyamatába
- Az idegen nyelvű kommunikáció minél eredményesebb elsajátíttatása
- Kreatív, döntéshelyzetekben jól eligazodó, kiváló kommunikációs készséggel rendelkező emberek nevelése, akik megfelelő önismerettel rendelkeznek, ismerik képességeiket és céljaikat
- Váljon a tanulók életformájává a rendszeres mozgás, a mindennapos testedzés, az egészséges életmód
- Az európai és nemzeti kultúra, szellemiség beépítése az alpműveltségbe
- Tanulóink ismerjék meg az Európai Unió dekrétumát, legalapvetőbb céljait
- Esélyegyenlőség megteremtése, hátránykompenzáció
- Tehetséggondozás

Ahhoz, hogy céljaink megvalósuljanak, a pedagógusoknak a következő elvárásoknak kell megfelelniük:

- Legyenek jártasak a tudományokban és a nevelés művészetében
- Igyekezzenek minél több értéket közvetíteni, egységes követelményrendszert kialakítani
- Munkájukban legyenek igényesek, pontosak és fegyelmezettek
- Nevelőmunkájukban a gyermekközpontúság, a tolerancia, az egyéni bánásmód és türelem tükröződjék
- Működjenek együtt egymással és a partnereinkkel
- Munkájuk során legyenek a minőség iránt elkötelezettek, folyamatosan kísérjék figyelemmel a partneri igényeket, ezek változásait.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha végzős diákjaink

- megfelelnek az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek

- rendelkeznek olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártaságokkal, amelyek képessé teszik őket arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljenek.
- 20 %-a angol nyelvből alapfokú nyelvvizsgát tesz
- informatikából nyolcadik osztályos tanulóink 20 %-a eljut legalább két ECDL modulvizsga sikeres letételéig.
- határozott elképzeléssel bírnak saját közelebbi és távolabbi jövőjüket és sorsukat illetően.
- ismerik a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.

2.4 A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Kiemelt oktatási területeink: *magyar nyelv és irodalom, matematika idegen nyelv (angol) és informatika, valamint a tanulás tanítása*

Kiemelt nevelési területünk az egészséges életmódra nevelés, a környezeti nevelés

Tartalmilag és módszertanilag differenciált oktatási programokat készítünk, amelyek figyelembe veszik a tanulók adottságait, így csökkentik a beilleszkedési problémákat. Kiemelt szerepet kap a tanulásmódszertan oktatása, mellyel a felzárkóztatást és a tehetséggondozást egyszerre tudjuk segíteni.

Intézményünk kiemelten fontos feladatának tekinti a személyiségfejlődéshez és az ismeretszerzéshez szükséges alapvető kompetenciák fejlesztését. Előtérbe helyezzük a tevékenységközpontú pedagógiai módszereket, a kooperatív technikákat. Segítjük a személyiségfejlesztés szempontjából törésmentes óvoda-iskola, alsó tagozat-felső tagozat közötti átmenet megvalósulását.

2.4.1 *Eljárások, eszközök, módszerek általában*

- Megismertetni a gyerekekkel az önálló ismeretszerzés alapjait, megtanítani őket tanulni
- Tanulásmódszertan, könyvtár, informatika, médiahasználat
- Változatos tanulásszervezési módokat alkalmazni mind a tanórákon, mind azokon kívül
- Csoportmunkára épülő kooperatív tanulás szorgalmazása
- Az anyanyelv oktatásának azon belül a szövegértésnek és a kommunikációs képességfejlesztésnek kiemelt kezelése

2.4.2 *Konkrét eszközök, módszerek, eljárások a kiemelt oktatási területeken*

- Idegen nyelv – angol és a testnevelés tantárgy esetén vertikális szakmai munkaközösség dolgozik, így az együttműködés jobban biztosított az alsó és felső tagozat között.
- A tanulásmódszertan oktatása adott tantárgyak anyagába beépítve hálószerűen folyik fejlesztő pedagógusok közreműködésével.
- Az informatika oktatásának a 4. évfolyamtól történő kötelező bevezetésén túl felsőben lehetőséget biztosítunk annak magasabb óraszámú, választható tárgyként való felvételére.
- Az idegen nyelv oktatását az első osztálytól kezdődően emelt óraszámú oktatjuk.
- A 7-8. osztályban lehetőséget biztosítunk az alapfokú angol nyelvviszga letételére.

2.4.3 *Konkrét eszközök, módszerek, eljárások a kiemelt nevelési területeken*

- A környezeti nevelés színterei iskolánkban minden tantárgyba beillesztett környezeti nevelés, alsó tagozatban erdei iskola, rendszeres természetjáró túrák, környezetvédelmi akciók, jeles napok programjai
- Az egészséges életmódra nevelés érdekében tanórán és tanórán kívüli programokat is szervezünk, célunk a megelőző tevékenység az egészséget károsító szokások és a bennük rejlő veszélyekkel kapcsolatban, valamint tanulóink döbbenetes egészségi állapotának javítása érdekében a szervezet megerősítése és a rekreáció
- Biztosítjuk a mindennapos rendszeres és szervezett testmozgás, sportolás feltételeit
- Az egészséges életmódra nevelés színterei iskolánkban: felvilágosító előadások, az egészséges életmódot népszerűsítő foglalkozások, faliújság szerkesztése
- Életvezetési ismeretek

2.5 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az iskolai tevékenységrendszer a személyiség sokoldalú fejlesztésén alapul. A konkrét tartalmi tényezők megállapításakor figyelembe vesszük a gyerekek fejlődés-lélektani jellemzőit, másrészt számolunk az életkori sajátosságokkal.

A ránk bízott gyermekek legyenek sokoldalúan képzettek, egyéni lehetőségeik szerint fejlődjenek ki képességeik. Legyenek készek az élethosszig tartó tanulásra. Vallják magukénak az általános emberi értékeket akár a jelen állapotokkal szemben is. Legyenek környezettudatosak, cselekvésre képesek, az informatika világában eligazodóak, idegen nyelven is kommunikálni tudók. Fogadják el önmagukat, legyenek toleránsak másokkal szemben, rendelkezzenek belső harmóniával.

A személyiségfejlesztés minden pedagógus egységes, következetes nevelési eljárásokkal végzett állandó tevékenysége.

2.5.1 Célok

- A tanulói személyiség teljes kibontakozásának a segítése
- Realitásérzék kialakítása
- Kreativitás fejlesztése
- Belső igények és külső elvárások összehangolása
- Belső harmónia kialakítása
- A csoporton belüli helyes magatartási normák kialakítása
- Szociális készségek fejlesztése
- A tanulók testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi, gyakorlati képességeinek fejlesztése
- A tanulók önismereti, együttműködési készségeinek, akaratának, döntési képességeinek, segítőkészségeinek és empátiájának fejlesztése
- A tanulók helyes életmódjának, megfelelő viselkedési szokásainak fokozatos kialakítása

2.5.2 Feladatok

- Tanulási motívumok fejlesztése
- A rendszerességre és az esztétikus munkára való törekvés kialakítása
- A kreativitás fejlesztése
- Együttélési normák fontosságának felismerésére nevelés
- Egészséges és kulturált életmód iránti igény felkeltése és kialakítása
- Környezetre figyelés megtanítása
- Tartalmas emberi kapcsolatok iránti igény felkeltése
- Együttműködési készség kialakítása
- Helyes konfliktuskezelés

2.5.3 Eszközök, eljárások, módszerek

- A kommunikációs képesség fejlesztésére a változatos tanulásszervezési formákon kívül (pl. kooperatív tanulás) önálló szakkört is szervezünk
- A manuális képességek fejlesztésére folyamatosan teret biztosítunk a tanórákon kívül is. Szakkörök, kézműves foglalkozások a jeles napokon, iskolai rendezvényeken
- A tolerancia, kritikus gondolkodás fejlesztése az osztályfőnöki órákat is segítő életvezetési ismeretek átadásával történik
- A gyermek személyiségvonásainak megismerése, családlátogatások, a családi háttér feltérképezésére a gyermek adottságainak, képességeinek, temperamentumának feltárása, megfigyelése, mindenfajta megnyilvánulásában, az adódó és az általunk gerjesztett pedagógiai helyzetek kihasználásával
- Az önismeret fejlesztése – a pozitív, értékes személyiségjegyeikre rámutatva erősíteni azokat dicsérettel, jutalmazással, elismeréssel, negatív személyiségjegyeikre rámutatva, azt

helytelennek ítélve meg kell mutatnunk az utat, amellyel a gyermek képes változtatni azon

- Önevelés – életkorának megfelelően rá kell vezetnünk arra, hogy felelős a saját személyiségének kialakulásáért, ehhez megfelelő és egyénileg differenciált segítséget kell nyújtanunk
- Tanulás területén a tehetséges, érdeklődő, megfelelő családi háttérrel rendelkező gyermekeket a tanórai differenciált foglalkoztatás mellett szakkörökbe irányítani, versenyeken indítani
- A tehetség felismerése azoknál a gyerekeknél, akiknél a családi háttér hiányosságai miatt, vagy egyéb okból meglévő magatartászavarok révén ez leplezve jelentkezik, majd ezek pótlása kiküszöbölése után az előző csoport szerinti foglalkoztatás, a többiekénél megtalálni azt a képességet, készséget, amelyet erősítve, a lehetséges maximumra fejlesztve az egyéb területen meglévő hiányosságaik minimalizálásával, önmagával elégedett és továbbtanulásra képes legyen.
- A családok megnyerése az együttműködésre, a szülők korrekt tájékoztatása az iskolában folyó nevelési munka céljairól, a módszerekről, a várható eredményekről
- Adott esetben a szülők indirekt nevelése a szülői értekezleteken, ismételt családlátogatáson, fogadóórán, a Szülők Akadémiáján

Ma, amikor a tanuló legtöbb idejét az iskolában tölti, a szülők gyermekeikkel hétköznapi csak 2-3 órát lehetnek együtt. A szülők anyagi helyzete szélsőségesen különbözővé vált, a csonkacsaládok aránya az osztályokban több mint 50%. A társadalom a maga által létrehozott problémák kezelésével van elfoglalva. Nagy a munkanélküliség, terjed a drogozás, a kisebbségekkel szembeni intolerancia. Az általánosan elfogadott értékek helyett az élet csak az egyéni érvényesülést igazolja. Az ingerszegény környezet mindnyájunkra hat, különösen érinti ez a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat. Ezért nagyobb a veszélye a negatív társadalmi hatások érvényesülésének is.

Mindezek együtt napi kihívásokat jelentenek valamennyink számára, és szükségszerűvé teszik a személyiség- és közösségfejlesztési feladatok előtérbe helyezését.

2.6 A közösségfejlesztés színterei

Az iskola közvetíti mindazokat az értékeket és követelményeket, melyeket a tanulók az iskolai közösségben elsajátítanak, s felnőttként társadalmi gyakorlatként alkalmazni tudnak. A nevelés-oktatás folyamatának szervezeti keretét a gyermekközösségek adnak, mivel a gyermek személyiségfejlesztése csak közösségben történhet. Hozzásegíti a tanulókat a demokratikus joggyakorlás elsajátításához és az iskolában szerzett tapasztalatok későbbi hasznosításához.

A szülő és az iskola közös feladata, hogy a gyermekekkel elsajátíttassa a közösségi együttműködés szabályait, az iskolai házirendet, és azt életkorának és fejlettségének figyelembe vételével betartassa vele.

A társadalom nem tudott új gyermekközösségeket teremteni a megszűntetett úttörő, újraéleszteni próbált cserkészszövetség helyett. A gazdasági élet szereplői komoly pénzeket költenek a felnőtt alkalmazottak egymással együttműködve maximális eredményességgel dolgozó csapatépítésre. Ezért kihasználva az adott közösség osztály, évfolyam, tagozat, csoport, iskola meglétét és újabbakat teremtve kell az iskolának egymással toleráns, együttműködni tudó a csapatmunka az egyének munkájának eredményességénél nagyobb értéket létrehozni tudó képességét elismerni, személyiségébe beépíteni képes gyermekeket nevelni.

Cél:

- Együttműködő gyermekközösség kialakítása

Feladatok

- A gyermekközösség sokirányú tevékenységének fejlesztése
- A társas kapcsolatok elmélyítése, gazdagítása

- Felelősségvállalás kialakítása az önismeret, önnevelés irányítása
- A szabadidő közösségépítő szerepének felismerése és kihasználása

Eszközök, módszerek, eljárások

- A hagyományok ápolása, új hagyományok teremtése a legjobb, leghatékonyabb módszer.

2.6.1 Iskolai közösség

A tanulók együttélésének és együttműködésének legtágabb kerete

2.6.1.1 A Diákönkormányzat szerepe

Iskolánkban a DÖK a közoktatásról szóló törvény 63§ (1.) (7.) bekezdés alapján működik. A DÖK tagjai lehetnek az iskolával tanulói jogviszonyban álló, a diákmozgalomhoz egyénileg, vagy csoportosan csatlakozott tanulók.

Az iskolai diákönkormányzat munkáját a 5-8.osztályokban megválasztott küldöttekből álló vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti.

Célja, hogy az iskola tanulói együttesen és egyénileg is valós gazdái legyenek az iskolai élet azon részének, amelyek irányítására, szervezésére a Közoktatási törvény, az iskolai Házirend, a DÖK Szervezési és Működési Szabályzata felhatalmazást ad.

Fontos szempont, hogy a DÖK érdek és jogképviseletet lásson el, s e tevékenysége közben a diákok megtanulhassanak kultúráltnan érvelni, vitatkozni.

Akkor működik jól, ha a tanulói jogokat a tanuló és a tanár megegyezése alapján a tanuló-tanár közös testülete gyakorolják. Az 1996-os Közoktatási Törvény alapján minőségi változás mutatkozik a diákjogok tekintetében, mely összhangban áll a nemzetközi gyermekjogokkal.

Alapelvek, illetve a diákjogok érvényesülése a DÖK-ben:

- A diák problémáival a DÖK-höz fordulhat
- Az iskolai szabályok megoldásában való részvétel
- Egyetértési jog a Házirendben foglaltakkal.

Az önkormányzati munka tartalmilag a következőket öleli fel:

- A tanulói önkiszolgálást
- Az ügyelet feladatait
- A diákéletet színező tevékenységek minél szélesebb skálájának programját.
- Az önkormányzatot irányító pedagógus tanácsokat, ötleteket ad, és irányít, illetve kezdeményez, meggyőz, ha kell.

Legfontosabb feladatai és hagyományos programjai az alábbiak:

- A tanulók, tanulóközösségek érdekeinek képviselete (kiterjed a tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre)
- A DÖK az iskolai élet valamennyi szintjén segít, illetve szervez
- Versenyek hirdetése (pl. hulladék, papírgyűjtés, tisztasági versenyek)
- Ötleteikkel és segítségükkel szervezik az iskolai szabadidős programjait (pl. Farsang stb.)
- Részt vesznek illetve szervezői a Mikulás napi programnak, Karácsony Kapujában rendezvénynek stb.
- Közreműködői lesznek az évente megtartott velencei DÖK tábornak.
- Iskolagyűlések aktív résztvevői
- A könyvtár, a sporttevékenységek működési rendjének kialakításában is szerepet kapnak.
- Részt vesz az iskolai élet más területén végzett munka segítségével és szervezésében
- Teret nyújt a közösségi érdekek képviseletére, az érdekek ütköztetésének, érvényesítésének gyakorlására
- Az egyén kiemelkedésére, más osztályok, évfolyamok elismerésének megszerzésére
- Az iskoláért végzett munka szervezése, szelektív papírgyűjtés

A diákönkormányzat- a tanuló jogi képviselője, részt vesz az iskolai élet más területén végzett munka segítésében és megszervezésében.

2.6.2 Osztályközösség

2.6.2.1 Az osztályközösségek építése osztályfőnöki órákon, közös célok kialakítása, az ezek felé vivő feladatok meghatározása

A tanuló fejlődésének meghatározó tényezői a családban elsajátított szokásokon, morális tényezőkn túl a baráti körben kialakított emberi kapcsolatok és értékrendek.

Az osztályközösség szokásokkal, szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége, ahol a szemléletet kell formálni és továbbfejleszteni. Ebben nagy a szerepe a közösségnek, mivel a kortársak hatnak egymásra. A közösségirányításában, alakításában meghatározó a szerepe az osztályfőnöknek.

Az osztályfőnöknek fel kell ismerni a tanuló problémáit, érzékelni kell az esetleges deviáns eseteket, és meg kell találni a problémák megoldásához vezető helyes utat, vagy azokat a személyeket, akik a probléma megoldásában a segítségére lehetnek.

Lehetőségeink ezen a területen:

- Közös kirándulások
- Mozi, színház, múzeumlátogatások
- Erdei iskola, nyári-téli táborok
- DÖK bizottságaiban való részvétel
- DSE elnökségében való részvétel
- Mások ötleteinek elfogadása után, egyetértve azzal közösen dolgozni
- Az osztályból kiinduló ötletek képviselője, majd iskolai szintű megvalósítása
- A munkavégzés során az osztály személyiségei értékeinek elismerése

2.6.3 Tanítási órán kívüli tevékenység

2.6.3.1 Alkalmanként szervezett foglalkozások

Szabadidős programok

Iskolánkban fontos, hogy a tanulók kulturált, személyiségüket fejlesztő tartalommal töltsék el szabadidejüket, és ennek kialakításában önállóak és kezdeményezők legyenek. A napi tanítás mellett módot kell adni a pihenésre, regenerálódásra, valamint arra, hogy intellektuális képességeik mellett arányosan fejleszthessék egyéb technikai, manuális, szervező stb. képességeiket és kreativitásukat. Iskolánk értékei közé tartozik az a gazdag szabadidős kínálat, amely egyrészt a gyerekek igényeinek és érdeklődéseinek kielégítését, másrészt a közösségek erősítését is szolgálja, összhangban a DÖK munkájával. Ezt persze lehetőség szerint még gazdagítani kellene.

Iskolanapok

Iskolánkban több éves hagyomány a Fáy Nap. Ezt kívánjuk rendezvénysorozattá kiszélesíteni, mely többértű programot kínál tanulóinknak. Minden alkalommal sport, környezetvédelem, művészet, kirándulás és az osztályok illetve a gyermekink bemutatkozását teszi lehetővé tevő gála, adja a fő irányvonalat. Ilyenkor minden rendezvényünkre neves előadókat, sportolókat, színészeket szeretnénk megnyerni, hogy minél színvonalasabb programokat tudjunk nyújtani tanulóinknak, illetve szüleiknek egyaránt, hiszen ilyenkor az iskola nyitott kapukkal vár minden érdeklődőt.

Hagyományőrző foglalkozások, rendezvények

Iskolánkban nagyon sok, széles skálán mozgó programkínálat közül válogathatnak tanulóink.

Nemzeti ünnepeinkhez kapcsolódó rendezvényeinken kívül számos kulturális, sport, illetve művelődéssel kapcsolatos rendezvény van, ünnepeink, jeles napok, melyek számát folyamatosan növelni kívánjuk-

- Takarítási Világnapok – Az iskola környékén vállalnak tanulóink tisztasági versenyt

- Állatok Világnapja osztályonként 3-3 gyermek jutalomkirándulást tesz az állatkertben, tablók készítése osztályonként
- Sportszombat: izgalmas, több helyszínen tartott sportvetélkedők, aminek résztvevői nemcsak diákjaink, hanem szüleik és nagyszüleik is
- Karácsony kapujában kézműves foglalkozások, a rászoruló gyermekek megajándékozása
- Mindenki karácsonya városi rendezvény
- Béke Világnapja irodalmi illetve rajzpályázat
- Iskolanyitogató: a hozzánk beiratkozni készülő illetve érdeklődő óvodásoknak bemutatjuk iskolánkat
- Farsang: diákjaink jelmezes felvonulása, disco
- Víz hete programsorozat külsős programokon való részvétel: Margit-sziget, Szemplőhegyi barlang, Guruló tanösvény, stb.
- Színházi Világnap közös színházlátogatás
- Egészségügyi Világnap montázs készítése az egészséges táplálkozásról
- Műemlékvédelmi Világnap óriásplakát készítése Fót város műemlékeiről
- Föld Napja kirándulások szervezése
- Ki Mit Tud? Iskolánk diákjai mérik össze ügyességüket zenei, tánc, próza, színház stb. témákban
- Nemzetközi Vöröskereszt Napja: látogatás a mentőknél, egészségügyi előadások
- Madarak, Fák Napja: kedvenc fám, madaram pályázat
- Múzeumi Világnap múzeumi programok
- Iskolanapok
- Erdei iskola
- Ezen kívül a hagyományos rendezvényeken kívül megemlékezünk nemzeti ünnepeinkről, a DSE keretein belül rendszeresen indulunk a diákolimpia keretein belül megrendezésre kerülő versenyeken az SNI tagozatos gyermekeknek szervezett külön diákolimpiákon is
- Dezső – Luca napi vásárok

Versenyek, vetélkedők, tanulmányi kirándulások

A tehetséges tanulók további fejlődését segítik.

- Háziversenyek: sport házibajnokságok, tanulmányi versenyek, népdaléneklési verseny, szavalóverseny, stb.
- Saját rendezésű városi versenyek: *Behálózunk Fótot* - informatika alkalmazói verseny, *Hozd a világot a Fáyba* – angol nyelvi kommunikációs verseny, alsós tanulmányi verseny, sportversenyek
- A legtehetségesebb tanulóink városi, megyei és országos tanulmányi, sport és művészeti versenyeken is részt vesznek.

A versenyekre való felkészítést a szakmai munkaközösségek és a szaktanárok végzik.

A tanulók bármely, az iskola által szervezett több napos programon csak előzetes írásbeli szülői hozzájárulással vehetnek részt.

- Tanulmányi kirándulás: évente 1nap. Időpontja: a gyermeknap előtti hétvége
- Osztálykirándulások
- Erdei iskola
- Táborok
- Kulturális intézmények és ipari létesítmények látogatásai

Ezek a programok iskolai keretek között csak tanári felügyelettel szervezhetők.

A diákok igényeinek és az iskola lehetőségeinek összehangolásával szerveződnek.

2.6.3.2 Napközi otthon

Az iskola, a napközi otthon sok esetben kiegészíti, esetleg helyettesíti a családi nevelést. Ez néhány területen természetes, hiszen elvárjuk, hogy a másféle felkészültség, a többlettudás révén képes legyen a pedagógus tanítani-nevelni a gyerekeket. Amit az iskola megjelenít és képvisel, az sok esetben a családi „felnőtt” mintával ellentétes lehet. Ezért a családokkal, szülőkkel folyamatosan többirányú kapcsolatot kell fenntartanunk. Egyik ilyen kapocs a napközi.

A napközi kicsit még iskola és kicsit már otthon, naponta gyakorolják a gyermekek az együttélés alapvető szokásait, egymás elfogadását.

A napköziben elsősorban nevelési feladatok hárulnak a pedagógusokra. Biztosítanunk kell a nyugodt tanuláshoz a szükséges feltételeket. A gyermekeket megtanítjuk kulturált viselkedésre, étkezésre, egymás testi épségének megóvására, egymás segítésére.

A nevelői beszélgetések a nevelői munka fontos részei, amelyeknek keretein belül nyomatékosan foglalkozunk az integrációval, a másság elfogadásával. Fontosnak tartjuk az értékek védelmét, a saját és mások környezetének megóvását és a pozitív dolgok átadását egymás csoportjainak.

A szabadidő hasznos eltöltésére a gyermekek délutánonként a *Klub napköziben* kulturális, kézműves, sportfoglalkozásokon vehetnek részt. Ezzel lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek a sokoldalú fejlődésükre. (*Főt nevezetességeinek megtekintése, színház, mozi, múzeumlátogatás, logikai játékok, szakkörök, sportkörök, énekar.*)

Intézményünk 1-8. osztályig biztosítja a tanulók teljes ellátását és felügyeletét 17⁰⁰ óráig. A napközi által nyújtott programokban az étkezés igénybevétele nélkül is részt lehet venni. A napközis foglalkozások befejeztével összevont ügyeletet működik 16⁰⁰-17⁰⁰-ig.

2.6.3.3 Rendszeres foglalkozások

- Szakkörök
- Énekar

A tanév elején meghirdetett szakkörökre az osztályfőnöknél lehet jelentkezni. A jelentkezés a szakköri munka megkezdése után válik véglegessé. Ettől kezdve a szakköri foglalkozáson való részvétel kötelező. A tanórán kívüli rendszeres foglalkozások rendjét külön órarend rögzíti, melyet az igazgató hagy jóvá.

2.7 Az iskolai könyvtár

Az iskolai könyvtár a tanulók és az iskola dolgozóinak egyéni tanulását, önképzését szolgálja. Könyvtári foglalkozásokat szervezünk a tanórákon és a tanórákon kívül egyaránt.

2.8 Hit- és vallásoktatás

Az iskolában a bejegyzett egyházak hit- és vallásoktatást szervezhetnek. Az ezen való részvétel tanulóink számára önkéntes.

2.9 A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Cél:

- A tünetek háttérben meghúzódó okok feltárása
- Tanulóink magatartás és viselkedéskultúrájának fejlesztése

Az intézményes nevelés döntő szerepet játszik a személyiség fejlődésében. A gyermek az iskolában szervezett formában találkozik a társadalmi elvárásokkal. Minősítik, értékelik, és viszonyítják megnyilvánulásait az iskola által közvetített és képviselt társadalmi értékekhez. Ezek az eljárások közvetlenül befolyásolják a szűkebb és tágabb szociális környezetéhez fűződő kapcsolatait, önmagához való viszonyát.

2.9.1 *A beilleszkedési zavarok leggyakoribb formái*

- Az együttműködési készség hiánya
- Durva hang, durva érintkezési mód
- Feltűnni vágyás, imponálni akarás
- Agresszivitás, kötekedés
- Ellenséges, tekintélyellenes viselkedés
- Megbízhatatlanság
- Felelőtlenység
- Peremhelyzet a csoportban
- Az érzelmi-indulati élet szélsőséges kiegyensúlyozatlansága
- Gyenge kudarcűrítés

2.9.2 *Magatartási nehézségek, magatartás zavarok*

Az osztályban előforduló teljesítménycsökkenés és az iskolával való szembefordulás megnyilvánulásai:

- Késések
- Gyakori igazolt vagy igazolatlan mulasztások
- A felszerelés gyakori hiánya
- A házi feladatok elkészítésének gyakori, illetve tömeges elmulasztása
- Az órára való felkészülés sorozatos és tömeges elmulasztása
- A tájékoztató füzet otthonhagyása ill. elvesztése
- Az üzenetek aláírásának elmulasztása
- Felmérések, dolgozatok írásánál puskázás
- Iskolai üzenetek aláhamisítása
- Graffitik az iskola falain, mellékhelyiségein
- Rongálások az épületen belül és kívül
- Kisebb-nagyobb iskolai és más tárgyak eltulajdonítása
- Órai munka megtagadása

Elemezzük a megfigyelt jelenségeket az iskola egésze, az évfolyamok, az osztályok a kiscsoportok és az egyének szerint.

Figyelmet kell fordítani a kedvezőtlen közérzetet jelző megnyilvánulásokra:

- Teljes érdeklődés hiánya
- Elkülönülés a társaktól

- Gyakori hangulatváltozás
- Fokozott kapcsolati igény
- Fokozott érzékenység
- Tartósan nyomott hangulat
- Gyakori betegség
- Tartós betegség
- Veszélyes idegrendszeri, egészségügyi problémák

Gondoljuk át, hogy az osztályba járó gyerekek milyen segítséget igényelnek tanulmányi téren a kudarc megelőzése érdekében.

Vegyük számba, egyénekenként és osztályszinten melyek azok a tünetek, amelyek nehezítik, vagy akadályozzák a tanulást.

Van-e az osztályban olyan gyermek, aki kiemelt figyelmet igényel, mert életében olyan esemény történt, amely számára megrázó élményt jelent.

- Szülők válása
- Haláleset a családban
- A családtagok egyikének súlyos, vagy hosszantartó betegsége
- Szülők tartós távolléte
- Baleset látványa
- Többszöri lakhelyváltás
- Szülők állásának elvesztése

2.9.3 Pedagógiai feladat

- Elemezni a jelenségeket
- Átgondolni a segítségnyújtás lehetőségeit
- Okok keresése, háttér feltárása
- Pedagógus kollegák bevonása a probléma megoldásába
- Pszichológus bevonása a probléma megoldásába
- Megoldási terv készítése a gyermekvédelmi felelős által

A tanulók akaratának és jellemének fejlesztése.

A szereteten és a kölcsönös bizalmon alapuló tanulói engedelmesség és a fegyelmezettség kialakítása.

Tanulóink önmagukhoz és másokhoz való helyes viszonyának kialakítása.

A helyes munkafegyelem kialakítása, a türelem, a kitartás és a figyelem fejlesztésével.

Törekedni kell arra, hogy a társadalom pozitív viselkedési formái és tanulóink viselkedési szokásai megegyezzenek.

A tanulók magatartásának értékelésekor a büntetés a különböző adminisztratív formái helyett a pozitív motiváció érvényesüljön.

Az iskolának segítenie kell a gyermekek harmonikus fejlődését. A gyerek problémáinak, érzelmi konfliktusainak, kritikus élethelyzeteinek megoldásában bizalommal fordulhat tanáraihoz. Örömet, sikerélményt nyújtó feladatok adásával kell segítenünk, hogy magatartászavaros tanulóink is elinduljanak az egészséges személyiségfejlődés útján.

A magatartási problémák egy részében a gyökerek a család érzelmi nevelési körülményeiben keresendők.

2.10 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Fontos, hogy tanulóink versenyképes, használható, gyakorlatias tudásra tegyenek szert. Mindehhez szükséges az egyéniség, személyiség erőteljesebb fejlesztése. A magasabb szintű gondolkodási képességek fejlesztése, a természeti és gazdasági jelenségek értelmezése, a probléma-megoldási technikák megismertetése, igazi műveltségélményhez juttatás.

Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagot túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, felügyelet elvetése, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció.

A tehetség felismerése általában nem egyszerű feladat. Ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy pedagógusaink minél hamarabb ismerjék fel a tehetségeket, ehhez megfelelő pedagógiai-pszichológiai ismeretekkel rendelkezzenek.

A tehetséggondozás mind a tanórák, mind a tanórán kívüli foglalkozások feladata.

Cél: Az érdeklődés felkeltése, belső motivációk, ismeretszerzési igény felkeltése

2.10.1 Tehetséggondozás

Tanórákon:

- Csoportbontással
- Differenciált, egyénre szabott feladatokkal
- Emelt szintű oktatással
- Kiegészítő anyagokkal

Tanórán kívül:

- Szakkörökkel
- Tanfolyamokkal
- Kirándulásokkal
- Táborokkal
- Erdei iskolákkal
- Versenyekkel
- Sportegyesülettel
- Sportfoglalkozásokkal
- Intézménylátogatásokkal
- Pályázatokkal

2.10.2 Feladataink a tehetséggondozás területén

- Pedagógusi helyzetek teremtése a tehetség felismerésére
- Készletanyagok esetében is teremtsék ilyen lehetőség
- Sokfajta tevékenységforma felkínálása
- Pozitív megerősítés, sikerélményhez juttatás
- A tanulásra képesség kialakítása
- Pályázati munkák szorgalmazása
- Felkészítés a nyelvvizsgára

Az angol nyelvet csoportbontásban, emelt óraszámában tanítjuk. Angol nyelvből kiemelkedően sok tanulóink sikeres nyelvvizsgát tesz.

Néhány osztályban emelt óraszámában tanítjuk a testnevelés tantárgyat is. A személyi-, tárgyi feltételek megváltoztak. Ennek ellenére a jövőben minden gyermek számára biztosítjuk a mindennapos testnevelés, valamint tehetségük kibontakoztatásának lehetőségét. A helyi tantervbe és a tan-

tárgy felosztásba beépítjük a heti három testnevelés órát, a tanítás előtti mindennapos tömegsport foglalkozásokat. A délutáni időszámban tanulóink a diák sportegyesület szakosztályaiban, a havi két alkalommal megrendezett iskolai házibajnokságok alkalmával és versenyeken sportolhatnak. Felső tagozaton 7-8. osztályban a matematika tantárgy oktatása képességek szerinti csoportbontással történik.

- Iskolánk kiemelt feladatként kezeli az informatika tantárgy csoportbontásban, választható tárgyként magasabb óraszámúban történő oktatását.
- Alsó tagozaton az általános képességek fejlesztésével igyekszünk megteremteni az alapot a felső tagozaton folyó tehetségfejlesztő munkához.
- Az új iskolában lévő korszerű iskolai könyvtár segítséget nyújt a még eredményesebb tehetséggondozáshoz. Ideális helyszíne a művészeti, tudományos szakköröknek, érdeklődési köröknek, verseny- és felvételi előkészítőknél. Az eddigieknél nagyobb szerepet kell biztosítani az önálló olvasásnak, a tankönyveken kívüli más könyvek, lexikonok, térképek, szótárak stb. használatának. El kell érni, hogy a nyomtatott kiadványok mellett a tanulók lehetőséget kapjanak a hangzó anyagok, a multimédiás anyagok megtekintésére, a bennük rejlő ismeretek önálló feldolgozására. Lehetőséget kell teremteni az állandó Internet hozzáférésre.
- Verseny lehetőségek biztosítása
- Támogatjuk a levelező versenyeken való részvételt. A versenyeredmények publikálásával ösztönözzük a többi tehetséges tanulót is a megmérettetés vállalására.

2.11 A tanulási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az iskolába járó gyermekek jelentős része szociális, műveltségbeli hátránnyal küzd. Felzárkóztatásukhoz a tanórán differenciált foglalkoztatással, csoportbontással nyújtunk segítséget, tanórán kívül korrepetálások, fejlesztő-felzárkóztató foglalkozások teszi lehetővé a hátrány minimálisra csökkentését. Felzárkóztatásra szorul a gyermekek 51%-a.

Cél: A tünetek háttérében meghúzódó okok feltárása. A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály, ill. iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.

A tanulási nehézségek, kudarcok leggyakoribb formái:

A tanuló

- figyelme szétszórt,
- nehezen tud koncentrálni,
- gyorsan felejt és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat,
- túlmozgásos,
- túlzottan lassú,
- kézügyessége fejletlen,
- lassan vált át egyik feladatról a másikra,
- a szakértői bizottság, a nevelési tanácsadó javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel valamely rész-képesség területén adódó lemaradás miatt.

Pedagógiai feladat:

- Elemezni a jelenséget
- Átgondolni a segítségnyújtás lehetőségeit
- Okok keresése, háttér feltárása
- Pedagógusi kollegák, bevonása a probléma megoldásába
- Fejlesztő pedagógus, logopédus tervezése a probléma megoldására
- Pszichológus, gyermekvédelmi felelős tervezése a probléma megoldására
- Alapkészségek, képességek fejlesztése – nem szakrendszerű oktatás bevezetése
- A korrekciós tevékenység, a felzárkóztató foglalkozások biztosítása és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.
- A részképesség kiesések, zavarok következtében kialakuló nehézségek leküzdése, a hátrányok kompenzálása.
- A nem szakrendszerű oktatás keretén belül az alapképességek, készségek fejlesztése a tananyag oktatásának a magyar, a matematika, az angol és a testnevelés tantárgyakban.

A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett, valamint a tanulási kudarcnak kitett tanulók magas száma, az egyre rosszabb egészségi állapotban lévő, gyakori betegségeken áteső, baleseteket szenvedő tanulók döbbenetes száma indokolja a fejlesztő pedagógus, a logopédus és iskolapszichológus alkalmazását. Elengedhetetlenül szükséges az iskolapszichológus állandó jelenléte is.

Addig is, amíg e probléma megoldást nyer, nevelőink továbbképzéseken és önképzéssel sajátítják el a prevencióhoz és a kezeléshez szükséges ismereteket.

2.12 A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Kiemelt helyet kap ez a feladat, nemcsak a gyermekvédelmi felelős, az osztályfőnök, hanem az iskola valamennyi dolgozója is foglalkozik ezzel a tevékenységgel. Nagyfokú odafigyelést, tapintatot igényel ez a munka.

A gyermekvédelmi felelősök tevékenységét az igazgatóhelyettes felügyeli, kapcsolattartásukra a napi rendszeresség jellemző.

2.12.1 Céljaink:

Iskolánk tanulói között sok a veszélyeztetett tanuló. A velük való kiemelt foglalkozás, a hátrányok kompenzálása valamennyi nevelő feladata. A nevelőtestület tagjainak ilyen irányú tevékenységét jelenleg 2 fél állású gyermekvédelmi felelős koordinálja.

A többször módosított gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. És az azóta többször módosított tv, pontosan meghatározza az állam, a helyi önkormányzatok feladatait a gyermekek védelmével összefüggésben. Az új törvény számos ponton találkozik a közoktatási törvény előírásaival, számos kérdésben határoz meg az iskolák vezetői, pedagógusai részére közvetlenül is feladatokat.

A közoktatásról szóló törvény 41.par. (6) bekezdése előírja a nevelési-oktatási intézmény feladatai között a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását, a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okok feltárását és pedagógiai eszközökkel a káros hatások megelőzését és ellensúlyozását. Szükség esetén a gyermek, a tanuló érdekében intézkedéseket kell kezdeményeznie a nevelési-oktatási intézménynek.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok irányításáért az intézmény vezetője felel, de köteles abban közreműködni valamennyi pedagógus.

- Az új gyermekvédelmi törvény előírásainak megfelelően segíteni kell a gyerekek családba történő nevelkedését, hogy senki se kerülhessen állami gondozásba a család anyagi helyzete, egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete miatt.
- A család nevelési gondjainak csökkentése szakszerű tanácsadással.
- Az iskolai élet minden területén törekszünk a gyermeket megillető jogok érvényesítésére.
- Preventív tevékenységet folytatunk a tanulók veszélyeztetettségének elkerülése érdekében, illetve segítséget nyújtunk a kialakult problémák megszüntetésére.
- A gyermek és ifjúságvédelem a tantestület valamennyi tagjának, de különösen a gyermek és ifjúságvédelmi felelősnek a feladata.

2.12.2 Feladataink:

- A probléma felismerése
- Az okok keresése
- A megfelelő segítségnyújtás
- A gyermekvédelmi törvény értelmében jelzés az illetékes szakembereknek
- Tájékoztatjuk a szülőket és a tanulókat az ifjúságvédelmi felelős személyéről, fogadóórjáról, illetve az iskolán kívüli gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekről pl. Nevelési Tanácsadó, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Polgármesteri Hivatal Szociális és Gyámügyi Csoport
- Tanév elejétől felmérjük a veszélyeztetett tanulók körét, és amennyiben veszélyeztető tényezőket pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, szakember segítségét kérjük.
- Folyamatosan kapcsolatban vagyunk a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- Drogfogyasztást megelőző program beindításának segítése, az egészségnevelési program részeként
- Tantárgyi felmérésekkel kideríteni a hiányosságokat
- A felzárkóztatás rendszeres, szervezett és alapos pótlás (nem korrepetálás)
- A pedagógusok munkáját pszichológus segíti, (szükség lenne külön iskolai pszichológusra) akivel az együttműködést szorosabbra kell építeni
- Különös figyelmet kell fordítani mindazon családokra, aki anyagi helyzetük, vagy egyéb problémák miatt egyedül nem képesek eleget tenni a gyermekneveléssel kapcsolatos feladataik ellátásához
- A tankötelezettségi törvény betartása és betartatása
- Az SNI gyermekekre történő fokozott és kiemelt odafigyelés
- A tanulók megfelelő tájékoztatása, az illegális drogokkal, a pszichoaktív anyagokkal és azok hatásaival kapcsolatosan
- A drogfogyasztás okainak és motívumainak feltárása, azok társadalmi összefüggéseinek megismerése és megítélése
- A veszélyek, sőt tragédiák tényszerű és szakszerű bemutatása.

2.12.3 Módszerek, eszközök

- Gyakori, tapintatos beszélgetések, egyéni bánásmód
- Egyéni, vagy kiscsoportos felzárkóztatás, a fejlesztő pedagógus és a pszichológus segítségével
- Napköziotthoni, tanulószobai ellátás biztosítása
- Többszöri családlátogatás, nevelési segítség, tanácsadás, ugyancsak a pszichológus bevonásával

- Felvilágosító tevékenység a szülők körében: mentálhigiéné, gyermekvédelmi, közoktatási törvény megismertetése. Stb. Szülői Munkaközösség, Szülők Akadémiája
- Szülők figyelmeztetése, ellenőrzése
- Szülők Akadémiájának beindítása
- A gyermek Nevelési Tanácsadóba irányítása
- Javaslat a szülőknek a családsegítő Szolgálat szolgáltatásainak igénybevételére (pl. családterápia)
- A pályaválasztás, beiskolázás körültekintő megszervezése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése.
- A gyermek állami gondozásba vételének kezdeményezése
- Súlyos esetben rendőrségi feljelentés (pl. bántalmazás esetén)

3 Sajátos nevelés igényű tanulók nevelése és oktatása önálló tagozaton

3.1 A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének, oktatásnak pedagógiai alapelvei

- A tanulókat egyéni sajátosságaikhoz, lehetőségeikhez és speciális szükségleteikhez alkalmazkodva kell tanítani és nevelni.
- A követelmények teljesítéséhez – ahol szükséges – hosszabb időszavok időkeretek megválasztása, alternatív megoldások alkalmazása.
- Az előírt minimális teljesítményekhez szükség esetén a sérülésnek megfelelő tartalmak kialakítása.
- A rászoruló tanulóknak differenciált egyéni segítségadás és elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésük értékelése.
- Tanulásuk, kommunikációjuk a törvény adta lehetőségeken belüli segítése.
- A személyiségfejlesztés során a sajátos nevelési igény figyelembe vétele és a fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs terápiás célú egyéni ellátása.
- A helyi tantervünkben egységbe szerkesztve, az egyes tantárgyakban megjeleníteni a Tantervi Irányelvben leírt alapelveket, tartalmakat, a tanulók
- képességfejlesztésére, terápiás célú megsegítésére vonatkozó útmutatásokat.
- Az iskolai nevelést – oktatást olyan elvek szerint szervezni, hogy az segítse az
- iskolák közötti átjárhatóságot és tegye lehetővé a sikeresen fejlesztett tanuló számára a többségi iskolába történő visszatérést – nyomon-követés és megsegítés mellett.
- Legyen toleráns az alsó határon teljesítőkkel, ezt érvényesítse befogadásuknál, integrálásuknál, fejlesztésüknél.

3.2 Az SNI tagozaton folyó nevelő-oktató munka céljai

- A nevelés oktatás alapvető célja, hogy a nevelt gyermeket képessé tegye a társadalmi beilleszkedésre. Készítse fel a felnövő fiatalot a teljes és boldog állampolgári életre. Célunk a társadalomban eligazodó, saját fejlődési lehetőségeit elérő felnőtt nevelése.
- Ennek érdekében az iskola sokoldalúan fejleszti a tanuló:
  - egész személyiségét:
  - tudását, értelmi erőit, gondolkodását, figyelmét,
  - ízlését – szépérzékét, erkölcsét,
  - közösségi magatartását, önállóságát, életviteli szokásait,
  - testét, fizikai – pszichikai terhelhetőségét, akaratát, érzelmi életét.
  - gondozza tehetségét, kompenzálja hátrányait.
  - az életkor, a fejlettség, (a tanulási akadályozottság), figyelembevételével, alapozza meg az általános műveltséget,
- fejleszti az alapvető tanulási képességeket, biztosítja a továbbtanulás érdekében az ismeretek megszerzését,
- egyénre szabott tanulási módszerek és technikák kiépítése, hosszabb időkeretek biztosításával fejleszti az önálló tanulás képességét,
- a jól működő képességeket tudatosan fejleszti, megismerteti a gyermek értékeit, adottságait, erősíti önbecsülését,

- a testi és lelki egészség megóvása érdekében, korrigáló technikák begyakorlásával megismerteti, elfogadtatja a maradandó testi és lelki állapotváltozásokat,
- fokozza az állóképességet, az erőnlétet, a kitartást, fejleszti az akaratot,
- a konfliktusmentes társadalmi beilleszkedés érdekében formálja a tanulók szociális képességét, viselkedését, magatartását,
- a környezettel való harmonikus együttélés megteremtése céljából kialakítja az ön- és környezetellátó és védő technikákat,
- a fejlettségnek megfelelően megismerteti és elfogadtatja az általános emberi értékeket,
- kiépíti a kötődéseket értékeinkkel, kultúránkkal, a szülőföldünkkel és népünk,
- gyökereivel,
- az intézményben nyugalmat, biztonságot sugárzó, humánus légkört teremt, ahol az értelem, az érzelem szabadon kibontakozik, és az emberi kapcsolatok kiteljesednek.

3.3 Nevelési-oktatási és képzési célok életkori szakaszokhoz rendelve

3.3.1 A kisiskoláskor

- Az óvodás létből az iskolai életformára történő zökkenőmentes átvezetés.
- Az iskolai élet, a társaskapcsolatok szokásrendjének pontos elsajátítása.
- A feladat- és szabálytudat erősítése.
- Az érdeklődés, az aktivitás, a tevékenység iránti igény felkeltése, ébrentartása.
- A saját fejlődési ütem elfogadása, önismeret alapozása.
- A közösségi tudat erősítése, az érzelmi élet gazdagítása.
- Az alapvető kultúrtechnikák elsajátítása, a kommunikáció fejlesztése.
- A játék megszerettetése a tanulási helyzetekben, a szabályjátékok, a didaktikai játékok örömeinek megélése, a kortárs csoport felfedezése.
- Gazdag élményanyag biztosítása az ismeretszerzéshez, a képesség, a tartós figyelem, a megtartó emlékezet fejlesztése.
- A személyiség értelmi, érzelmi, akarat oldalának, pozitív tulajdonságoknak erősítése.
- A kulturális, a szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése felzárkóztatás, törekvés a nem fogyatékos gyermekek iskolai csoportjaiba történő visszavezetésre. Az iskolán kívüli társas kapcsolatok erősítése.

3.3.2 A serdülőkor

- Az önismeret erősítése, reális kép kialakítása önmagáról, lehetőségeiről, korlátairól.
- Az önképviselés, megnyilatkozás, véleménynyilvánítás elsajátítása.
- Ismeretszerzés a továbbtanulási lehetőségekről, pályaválasztásról.
- Az általános műveltség elemeinek gazdagítása, ismeretek szélesítése, strukturálódása, megerősítése.
- Az önálló életvitel, a társadalmi beilleszkedés módjainak, lehetőségeinek megismerése, gyakorlása.
- Felkészítés a társadalmi szerepre, a magánélet szerepeire, a konfliktusmentes kapcsolatépítésre, szocializációra.
- Az önálló tanulás, a megismerés módszereinek, műveleteinek, elsajátítása, alkalmazása a tanulók életkorának, fejlettségének megfelelően.

- Egészségmegőrző, környezet óvó attitűd kialakítása.
- A jól működő képességek fokozott fejlesztése, a sérült képességek korrigálása, kompenzálása.
- A személyiség érzelmi, akarati oldalának stabilizálása.
- Az egyéni különbségek, a másság elfogadása kortárs csoportban, közösségben.
- A kulturális, szociális hátrányok folyamatos kompenzálása, korrigálása,
- visszavezetés a nem fogyatékos fiatalok korcsoportjaiba, a befogadás, az
- elfogadás erősítése a szülőkkel, a családdal közösen.

3.3.3 *Az osztályba sorolás szempontjai*

Az osztályba sorolásnál az alábbiak vesszük figyelembe:

- A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata,
- A fenntartó előírásai.
- Az adaptációs időszak megfigyelésének tapasztalatai.
- A szegregált vagy részlegesen integrált nevelés lehetősége a tanuló és az iskola szempontjából.
- A szakiskolai évfolyamokon az orvosi, pszichológiai alkalmasság.
- A tanulók előmenetele alapján (a team javaslatára) áthelyezés (iskolán belül más osztályba, csoportba, pályamódosításra, integrált ill. szegregált formában), vagy átirányítás más iskolába.

3.3.4 *Integráció, szegregáció*

Iskolánkban lehetőség van részleges integrációs formában végezni a tanulók felzárkóztatását, nevelését –a készségtárgyak és az angol nyelv oktatását. E lehetőség egyéni elbírálás alapján valósul meg, a gyermek adottságaiból kiindulva, a szakvélemények figyelembevételével.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásuk. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Iskolánk pedagógusainak, a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikus-ság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki:
- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;
- szükség esetén egyéni fejlesztési terv alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;

- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta az együttműködés során

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

3.3.5 Az iskolai csoportok szervezésének pedagógiai indoklása

A törvényben meghatározott kötelező, nem kötelező tanórai és a tanórán kívüli, valamint rehabilitációs célú foglalkozásokat az alábbi pedagógiai elvek alapján szervezzük:

- Tanulóink iskolai fejlesztésénél figyelembe vesszük a tanulási nehézségeiket, sajátos nevelési szükségleteiket, a tehetséges tanulók kibontakoztathatóságához szükséges feladatokat, amelyek kielégítéséhez határozzuk meg a célokat, a fejlesztési tartalmakat és eljárásokat.
- Az egyéniesített nevelés – differenciált tartalmakban, módszerekben – tanórákon, kiscsoportban, egyéni fejlesztő, tehetséggondozó és rehabilitációs órákon valósul meg.
- Tanulóink adottságai között sok a nevelés szempontjából kedvezőtlen elem. Ennek okán csak az a szükséglethez igazított pedagógiai megsegítés hoz kellő eredményt, amely figyelembe veszi a testi – lelki állapotokban rejlő nevelést nehezítő tényezőket és az életkori sajátosságokat.
- Az integrált vagy szegregált csoportba helyezéskor a tanuló fejlettségi állapota, személyisége mellett körültekintően megvizsgáljuk azokat a tényezőket, amelyek a nevelés eredményeit erősíthetik, illetve gátolhatják, nevezetesen: a család, amelyben él, a csoport, ahová kerül, (pedagógus személyisége, csoport közösségi szelleme), az időpont a tanuló számára legoptimálisabb kell, hogy legyen.

3.3.6 Nevelő-oktató munkánk eszköz- és eljárásrendszere

A nevelés-oktatás eljárásrendszerén elsődlegesen az alkalmazott módszerek körét értjük.

Az alkalmazott módszer kiválasztásának alapelvei:

- A módszert mindenkor a pedagógiai célhoz, a tartalomhoz igazítjuk.
- A módszer megválasztása igazodjon a tanuló fejlettségéhez, állapotához, szükségletéhez.
- Vegyük figyelembe a tanuló életkori sajátosságait, előzetes tudását, norma és szokásrendjét, a többségtől eltérő kultúráját.
- A módszert az adott helyzethez, szituációhoz is igazítjuk.
- A tanulók egyediségéhez, sérüléséhez leginkább illő módszer-kombinációkat alkalmazunk.
- A sérült gyermek személyiségét figyelve, a választott módszerek elsődlegesen ösztönzőek, pozitív megerősítést szolgálóak legyenek.
- A módszerek kiválasztásában figyelembe kell venni, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók.
- A tapasztalatszerzésnek, a követendő mintaadásnak, a modellnyújtásnak, a gyakorlásnak, a megerősítésnek, a szerepjátékoknak, fejlesztő beszélgetéseknek jelen kell lenni a tanítás-tanulás, a nevelés egész folyamatában.
- Fontos a szabályok, a szokások követése, gyakorlása, az önállóság kialakítása, az egészséges életmód szokásrendszerének, és az önálló életvezetés tevékenységeinek gyakorlása, az alkotóképesség kibontakoztatása.

3.4 A tanulás

A sajátos nevelési igényű tanulók a kognitív funkciók sérülése miatt önállóan nem képesek a fejlettségüknek legjobban megfelelő tanulási technika elsajátítására. Így az iskolába lépés pillanatától kezdve fontos feladat a tanulás megtanítása, a tanuláshoz való viszony, a motiváltság megteremtése.

3.4.1 A kisiskoláskor tevékenységei

Az alsó tagozatban előtérbe helyezzük a tankönyvek, taneszközök helyes használatát pl. munkatankönyvek piktogramjainak értelmezését, az ábrák, képanyagok elemzését, a feladatok külső algoritmusokkal vezérelt megoldását, feladat végrehajtás sorrendjét, az összehasonlítást, az önellenőrzés módjait, lehetőségét, az írásbeli feladatok végrehajtását. A technikai jellegű, manuális feladatokban a pontos mintakövetést, az algoritmizált lépések leolvasását. A mozgásban az utánpótlás, a mintakövetés tanulása, a szabályok elsajátítása. Folyamatosan végzett tevékenység az esztétikus füzetvezetés, a képi ábrázolás elemi formái, tartalmi és esztétikai követelményeinek megismertetése, az önkifejezés, a viszonyulás képi megjelenítése. Megtanítjuk tanulóinkat az alsó tagozatban a rövid, egyszerű szövegkezelésre, elemzésre, értelmezésre, a bevezetés technikájára – az egyéni tanulási sajátosság felismerésére, a tartalomjegyzék kezelésére, a gyermeklexikonok és gyermekeknek szóló segédanyagok irányítás melletti felhasználására. Kiemelt tevékenység a beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése – gyakorlása a teljes tanítási - tanulási folyamatban. A tanulás tanításának fontos eleme, hogy a tantárgyak, taneszközeit (pl. matematikai, technikai, betűtanulás) megtanulják adekvátan használni, a tanórán és önállóan alkalmazni és segédeszközként használni. A tanulás tanításának részét képezik az egyszerű memoriterek, versek tanulása, az ismétlés, a felidézés módja, a formai jegyek folyamatos alakítása.

3.4.2 A serdülőkorúak tevékenységei

A felső tagozaton előtérbe kerül az elsajátított tanulási módszerek alkalmazása, az önálló tanulás megvalósítása. Ezen a szinten a tanuló a problémája megoldásához tudjon segítséget kérni, ismerje a segítség formáit is. A felső tagozatos tanulók esetében alkalmazni kell a páros, a kiscsoportos munkaformákat. Gyakorolják és alkalmazzák a tankönyvekkel, feladatlapokkal, munkalapokkal való önálló tanulást, a szövegfeldolgozás, értelmezés formáit, fejlettségüknek megfelelő feldolgozási lehetőségeket. El kell jutni a tanulóknak az ésszerű, a takarékos, az esztétikus füzetvezetéshez,

technikai, vizuális jellegű alkotások önálló elkészítéséhez. Képesé kell válniuk az ésszerű tervezésre, a belsővé vált algoritmusok pontos alkalmazására, a munkamenet összeállítására tartalmuk szerint. El kell sajátítani a hatékony önellenőrzést, hibák javítását, értelmezését, a tanuláshoz szükséges speciális taneszközök használatát. A tanulás tanításában kiemelt feladat a tanulási motívumok erősítése. Az épen maradt képességcsoport erősítése.

3.4.3 Felzárkóztatás, tehetséggondozás, egyéni fejlesztés

Pedagógiai programunk elkészítésénél alapul vettük az 1993.évi LXXIX. közoktatási törvényt és annak módosítását, valamint a Fogyatékos tanulók tantervi irányelvét és módosítását. A törvény meghatározza évfolyamonként a heti kötelező tanórák számát, a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét, valamint a nem kötelező, választható tanórai foglalkozások évfolyamra lebontott heti időkeretét. A törvényben meghatározott kötelező és nem kötelező tanórai és a tanórán kívüli, valamint rehabilitációs célú foglalkozásokat az alábbi pedagógiai elvek alapján szervezzük:

- Tanulóink iskolai fejlesztésében figyelembe vesszük, a tanulási nehézségeiket, sajátos nevelési igényüket, amelyekhez igazodva határozzuk meg a célokat, a fejlesztési tartalmakat és eljárásokat. Mindehhez igazítjuk az iskola belső életét, szerkezetét, a kiegészítő szolgáltatásokat.
- Az egyéni nevelés - differenciált tartalmakban, módszerekben, terápiás eljárásokban - a tanórákon, valamint kiscsoportban, az egyéni fejlesztő, és a rehabilitációs órákon valósul meg.
- A pszichés fejlődés zavarai miatt, értelmi fogyatékoság miatt nehezen
- nevelhető tanulók fejlesztése az optimális bánásmóddal, szükséges pedagógiai többletszolgáltatásokkal eredményhez vezet.
- A sajátos elvek, célok és a terápiás célú iskolai műveltségtartalom, valamint az alkalmazott szervezeti keretek is az értelmi fogyatékos tanulók eredményes nevelhetőségét szolgálják.
- Az értelmi fogyatékos tanuló adottságai között sok a nevelés szempontjából
- kedvezőtlen elem. Ehhez csak a szükséglethez igazított gyógypedagógiai megsegítés hatékony, amely figyelembe veszi a testi - lelki állapotokban rejlő nevelést nehezítő tényezőket és az életkori sajátosságokat, a módosult pszichés funkciókat.

3.4.4 A továbbhaladás feltételei

A továbbhaladás részletes feltételeit a Pedagógiai Program kerettantervi része tartalmazza. A tanuló teljesítményét, előmenetelét, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal kell minősíteni. Kivéve az első – harmadik évfolyamokon félév és év végén, továbbá a negyedik évfolyamon félévkor, amikor szóveges értékeléssel kell a minősítést kifejezni. Az 1-3. évfolyamokon a tanuló csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való távolléte – hiányzása miatt nem tudta teljesíteni, vagy amennyiben a szülő, gondviselő kéri. A tanulót a szülő kérelmére – részben vagy egészben felmenthető az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai, fogyatékosága, sajátos helyzete indokoltá teszi, ill. mentesítheti a készségtárgyak tanulása alól, ha azt egyéni adottsága vagy sajátos helyzete indokoltá teszi. A magántanulót az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni. Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, s a megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamra lépéséről.

3.5 A képességek fejlesztésének célja és feladata a rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozásokon

3.5.1 Alsó tagozat (bevezető-kezdő- szakasz)

Az alsó tagozaton belül egy kisebb fejlesztési egységnek tekintjük az 1 - 3. évfolyamot. Ennek megfelelően további szakaszolással dolgoztunk a célok, feladatok lebontásában. Első fejlesztési egység (1 - 3 évfolyam). A rehabilitáció, rehabilitáció kiemelt célja: az észlelés, a figyelem, a megismerő képesség, az emlékezet, fejlesztése - képalkotás fejlesztése, a beszéd formai és tartalmi oldalának javítása.

Gondolkodási képességek fejlesztése

- A pontos érzékelés kialakítása, tárgyak, személyek, jelenségek felismerése,
- megnevezése, felsorolása;
- Összehasonlítás: személyek, tárgyak, tárgyképek tulajdonság szerinti összehasonlítása (szín, alak, forma, nagyság, mozgás, mennyiség).A feltárt lényeges tulajdonság alapján azonos és megkülönböztető jegyek több szempontú összehasonlítása.
- Differenciálás: tárgyak, személyek, jelenségek, mennyiségek csoportosítása a jellemzőjegek említésével, megkülönböztetés a minőség és mennyiség alapján, rendezés pl. nagyság, szín színárnyalat, mozgás szerint.
- A gondolkodási funkciók fejlesztése nem nélkülözheti az emlékezet, a figyelem, a koncentráció folyamatos fejlesztését.
- Az emlékezet: személyek, tárgyak, szimbólumok megjegyzése, felsorolása,
- egymásutánisága, szekvenciák megjegyzése, cselekedetekre, visszaemlékezés cselekvésre, történésekre, tárgyakhoz, személyekhez kapcsolódó tevékenység felidézése.
- Figyelem: egyszerű, majd bonyolultabb utasítások végrehajtása, meghatározott cselekvés elvégzése, gyors reagálás az utasításokra, többféle mozgás, vagy cselekvés végrehajtása egymásután, összpontosítás a feladatra, céltudatos feladatvégzés.

Motoros képességek fejlesztése

A motoros képességek fejlesztésének célja és feladata a testvázlat kiépítése, a különböző testhelyzetek tudatos érzékelése, változtatása, a testrészek mozgatása különböző testhelyzetekben, a saját testhez viszonyított irány- és térbeli helyzet felismerése. Finommozgás fejlesztése, vizuomotoros koordináció kialakítása; nagymozgások lendületes végzése, egyensúlygyakorlatok ügyességi gyakorlatok. Mozgások megkülönböztetése - tempó, erősség, ritmus szerint.

Tér- és időbeli tájékozódási képesség alakítása

Térbeli helyzet felismerése megnevezése - fent-lent, elől-hátul-középen. Térbeli helyzetek megfogalmazása - relációs szókincs fejlesztése. Időbeli tájékozódás: történésekre, cselekvésekre visszaemlékezés - időpont (mikor?)időköz (megtől-meddig?), az idő ritmusa a természet ritmusa, ritmikusan ismétlődő állapotok megfigyelése.

Kommunikációs képességek fejlesztése

A beszédindíték, beszédkedv fokozása, (a koncentráció, a figyelem fejlesztésével) a beszédkészítés, ösztönzés, beszédminták, helyes beszédlejtés, tagolás (rigmusok,mondókák, gyermekversek) szünettartás, beszédhangok, toldalékok pontos, tiszta ejtése, fonematikus hallás fejlesztése a beszédhelyzethez alkalmazkodó hangerő, hanglejtés, beszéd tempó, ritmus. A szókincs gyarapítása, aktivizálása, helyes ejtés, az olvasott, a tanult témához kapcsolódó szógyűjtés, kifejezések beépítése a beszélt nyelvbe. Az olvasás - írás tanulásában mutatkozó fejlődési lemaradások, nehézségek leküzdésének feladatai: az olvasás irányának gyakorlása, sortartás, sorváltás, magánhangzók differenciálása (időtartam, ajakállás, artikulációs mozgás szerint) mássalhangzók megkülönböztetése (zöngés, zöngétlen), betű-felismerési gyakorlatok, hanganalízis, összeolvasási gyakorlatok. Írásmozgás fej-

lesztése: a ceruzamozgás, görcsös, szaggatott lassú írásmozgás korrekciója, írásmozgások sorrendje, mozdulatok gyakorlása, a hangok, betűk közötti asszociációs kapcsolat megerősítése.

Szociális képességek fejlesztése

Pontos diagnózis kialakítása a viselkedés elemzése nyomán. Megfelelő kötődések, viszonyulások kialakítása, szabályok felismerése, értelmezése, betartása, a társas viselkedés formáinak ismerete, gyakorlása, önfegyelem kialakítása. A kulturális hátrányokból eredő viselkedési formák megváltoztatása.

3.5.2 Felső tagozat (Alapozó szakasz)

A második fejlesztési egységben a már felsorolt korrekciós területek és feladatok ismétlődnek, de mélyebb tartalommal és magasabb követelményekkel jelennek meg. A habilitáció, a rehabilitáció kiemelt területe és feladata:

Gondolkodási képességek fejlesztése

Feladat: - az újonnan szerzett és a már meglévő ismeretek között kapcsolat kialakítása, a lényeges - megegyező és eltérő jegyek kiemelése, összehasonlítások, eltérések, különbségek megfogalmazása, differenciálása, - a verbális szint megerősítése gyakorlása feladatokon, műveleteken, feladat- és műveletrendszerben (az általános, a különös, a főlé- mellérendeltség, egyidejűség, a szempontváltás, a megfelelő gyűjtőfogalomba való besorolás)

Tanulási képességek

Feladat: a szándékos tanulás, az önálló, a meghatározott célra irányuló tanulás kialakítása, önálló tanulási módszerek, technikák gyakorlása, az önellenőrzés formái, a koncentráció növelése a tanulás idején - zavaró ingerek kiszűrése, a kudarc, a nehézség leküzdése, újrakezdés, próbálgatás, ismétlés.

Kommunikációs képességek

Feladat: az összefüggő beszéd megerősítése, javítása sokféle kommunikációs helyzetben, nyelvi készségek kialakítása konkrét tanulási folyamatban, a nyelvi megnyilatkozások tartalmi - formai alakítása, információk szóban, írásban, szövegértelmezés az olvasottak alapján, szövegalkotás szóban, írásban, grammatikai gyakorlatok, a helyesírási hibák elemzése, ok feltárása (hiányos szabályismeret, a gyakorlás, az automatizáltság hiánya, beszédhiba következménye), az okokra irányuló fejlesztő feladatrendszer.

3.5.3 Felső tagozat (Fejlesztő szakasz)

A korrektív célú fejlesztés a második és a harmadik fejlesztési egységbe(7-8. évfolyam) a megelőző évekre alapozva folytatódik. A fejlesztésnek fokozottabban kell szolgálni a harmonikus személyiség alakítását, az önfegyelmet, a tudatos magatartást, a céltudatos feladat- és munkavégzést. A társadalmi beilleszkedés érdekében a társas kapcsolatok fejlesztése, a konfliktus kezelő feloldó magatartás erősítése, felkészítés a családi szerepekre, az önálló életvezetésre. A szabályok, normák elfogadása is hozzátartozik a korrektív célú fejlesztéshez. A kognitív képességek fejlesztésében a verbális szint megerősítése kerül előtérbe, a műveletek, feladatmegoldások menetének értelmezése, a szabályok alkalmazása analóg feladatokra, ok-okozati összefüggések keresése, a rendszerezési, a történelmi időbe való tájékozódó képesség megerősítése. Törekvés a kulturális, szociális hátrányok felszámolására, a kortárs csoportba történő visszavezetésre, beilleszkedésre.

3.5.4 A csoportok szervezésében alapelveként fogadjuk el az alábbiakat:

- minden tanuló szükségleteinek, igényeinek megfelelően kapjon ellátást a rehabilitációs, re-habilitációs foglalkozásokon,
- lehetőség szerint valamennyi tanuló napközis ellátásban részesüljön,
- a 7-8. évfolyamokon szülői igény szerint tanulószobai foglalkozást biztosítunk,
- minden tanuló kapjon kedvezményes étkezést – reggelit, ebédet,
- a tehetséggondozást szolgáló foglalkozások előzetes felmérés, pedagógiai javaslat alapján szerveződnek – a szülők bevonásával a jól működő funkciók fejlesztésére. A tehetséges tanulók iskolán kívüli foglalkoztatásához is segítséget nyújtunk egyesületek, klubok, zeniskolák megkeresésével.

4 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Szociálisan hátrányos helyzetűek azok a tanulók, akiket különböző jellegű tényezők gátolnak adottságaikhoz mért fejlődésükben.

Feladatunk tanévenként elvégzett helyzetfelmérés, elemzés alapján megtervezett tevékenységünkkel segíteni minden hátrányos helyzetű – de különösen a szociális hátrányban lévő – tanulót képességei kibontakoztatásában.

A tanulók szociális hátrányainak felderítése, nyomon követése az osztályfőnök felelőssége.

Célunk: segíteni azon tanulók beilleszkedését az iskolai környezetbe, akik az alábbi bármely okot tekintve:

- a családi mikrokörnyezet
- a családi házon kívüli környezet
- tartós illetve hosszan tartó betegség miatt átmenetileg hátrányos helyzetűek
- sajátos nevelési igényű gyermekek
- súlyos, a gyermeket ért megrázkódtatás

4.1.1 A szociális hátrányok enyhítését szolgáló anyagi segítségnyújtás

- Segélyek, támogatások kiutalásáról való felvilágosítás
- Segélykérelem kezdeményezése, illetve a kérelem véleményezése után továbbítása a Polgármesteri Hivatalba
- Természetbeni juttatás biztosítása: tankönyv és taneszköz biztosítása.
- Étkezési támogatás, napközis (tízórai, ebéd, uzsonna), menza (ebéd)
- Három vagy több gyermek esetén térítési díjkedvezmény
- Tartós tankönyvek vásárlásával, kölcsönzésével biztosítjuk a nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek tankönyvellátását.
- Iskoláztatás, költségek csökkentéséhez való hozzájárulás feltételeiről való tájékoztatás
- Gyermekvédelmi támogatás juttatásának figyelemmel kísérése
- Anyagi támogatás nyújtása táborozásokra (alapítványi támogatás)
- Felvilágosítás a szociális juttatásokról, a segélyezés lehetőségeiről, a Gyermekjóléti Szolgálat feladatairól és a segítségnyújtás lehetőségeiről

Az esetlegesen bonyolult adminisztrációs tevékenység elvégzésében segítséget nyújtunk a szülőknek, gondviselőknek

4.1.2 A szociális hátrányok, tanulási nehézségek enyhítését szolgáló pedagógiai tevékenységek.

- Ezen a téren alapvető az iskolának egyéni bánásmódra épülő tevékenysége, differenciált bánásmódja.
- Az iskolai alapszolgáltatások közé tartozik (térítésmentes) a gyengén haladó, a tanulásban lemaradt tanuló szakkorrekpetálása. Az ezen való részvételre a tanár kötelezheti is a gyermeket.
- A szociális- és tanulási hátránnyal küszködő tanulók számára helyzetük javítása érdekében ösztönözzük a napközi otthoni szolgáltatás igénybevételét.
- Az érintett gyerekek köre szívesen vesz részt a tanórán kívüli szervezett szabadidős, kulturális és sport rendezvényeken. Ha itt sikerhez jutnak a gyermekek, akkor ez a sikerélmény hatékony eszköz a beilleszkedési zavarok korrekciójában.
- A kudarcos gyermeket be kell vonni a sporttevékenységbe, az olyan szakköri munkába, ahol sikerélményhez juthatnak.
- Fokozottan odafigyelünk és segítjük hátrányos helyzetű tanulóink pályaválasztását.
- Fontos és nehéz feladat a család, a szülők meggyőzése, a nevelőmunkába történő bevonása.

5 A szülők, tanulók, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Fontos célunk, hogy a családi és az iskolai követelményrendszer közel kerüljön egymáshoz. Ezért elsődleges feladatunk, hogy megismertessük iskolánk nevelési-oktatási célkitűzéseit, programját, feladatait a szülőkkel. (A helyi tanterv követelményeit, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájának elemeit, saját gyermekének csoportjának, osztályának, az iskola gyermekközösségének iskolai magatartását, tanulmányi munkáját, neveltségi szintjét, problémáit, nehézségeit és eredményeit stb.) A szülők kéréseit, javaslatait tervező munkánk során figyelembe vesszük, és lehetőség szerint azokat beépítjük.

5.1.1 *A szülők-pedagógusok kapcsolattartásának, együttműködésének formái:*

- Szülői értekezletek évente legalább két alkalommal
- Tanári fogadóórák évente legalább két alkalommal
- Szülői fórumok
- SZMK ülések
- Nyílt napok ősszel a felső-, tavasszal az alsó tagozat számúra, a leendő elsősöknek a Hívogató napokon, külön időpontban.
- Szülők akadémiája
- Családlátogatások
- Szülő-tanár bál
- Szülői részvétel egyéb iskolai programokon, sportversenyeken, vetélkedőkön, kirándulásokon
- Alkalmi beszélgetések
- Előadások szervezése szakemberek közreműködésével
- Pályaválasztási tanácsadás
- A szülői munkaközösség elsősorban a rendezvények szervezésében, lebonyolításában nyújt segítséget. Kapocs az iskolavezetőség és a szülői ház között.
- A közoktatási törvény szerint él javaslattevési, véleményezési jogával. Tagjait az osztályközösségek szülői értekezlete választja és bízza meg. A szülői munkaközösség önmaga választja tisztségviselőit, az önmaga által készített működési szabályzat és munkaterv alapján tevékenykedik. Munkájukat az iskola szabadidő-szervezője segíti, amennyiben lehetőség lesz annak alkalmazására. Az iskola igazgatója folyamatosan tájékoztatja a választmányt az iskolai élet eseményeiről. Kezdeményezzük az Iskolaszék újbóli megalakítását.

5.1.2 *Tanulók és pedagógusok együttműködési formái:*

- Tanórán
- Egyéni beszélgetés
- Kérdőívek vizsgálatok
- DÖK-ön keresztül
- Diákközgyűlés alkalmából
- Iskolagyűlés alkalmából
- DSE közgyűlés alkalmából

5.1.3 *Az intézmény meghatározó gyermekközösségei:*

- osztályközösségek,
- bontott csoportok,
- szakkörök,

- napközis csoportok
- DSE szakosztályai
- tömegsport csoportjai
- DÖK osztály és iskolai szintje

5.1.3.1 Az intézmény felnőtt közösségei:

- Iskolavezetés
- Munkaközösségek (alsós, humán, reál, vertikális testnevelés és angol, SNI, napközis)
- Minőségfejlesztő csoport
- Technikai alkalmazottak közössége
- Közalkalmazotti Tanács

6 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

6.1.1 Az értékelési rendszer

A pedagógiai folyamat meghatározó eleme az ellenőrzés, értékelés, melynek szervezettsége minősége visszahat az eredményessége. A közoktatási törvény 2004. szeptemberétől fokozatosan bevezeti a szöveges értékelést az alsó tagozaton. Ebben az értékelési formában jobban érzékeltethető a különböző egyéniség, tudásszint.

Fontos szempontként szem előtt kell tartani azt, hogy a személyiség ne sérüljön, hanem épüljön. Ez igen nagy felelősség. Megfogalmazásakor feltétel a tanártól:

- A diák alapos ismerete
- Tévedésmentes legyen
- Az iskola saját szándékaival tisztában legyen, és ezen alapuljon értékelési rendszere
- A követelményrendszer ismerete.

Az értékelés, ellenőrzés a tanár serkentő szerepét kell, hogy hangsúlyozza, ebből következik segítő szerepe. A tanulási időszakban együtt, közösen szeretnének valamit elérni, ezért lemérni is ket-tejük közös munkáját kell. Az eredmény mindkettejüké. Értékeléskor ismerjük, mi az az érték, ami az iskola főbb célkitűzéseinek maradéktalanul megfelel. A tanár tudja, mi számít ennek, és mi nem. Az ezek között lévő fokozatokat is ismeri. Ez alapján egységesen tudják elhelyezni a tanulót. Végig gondolja, hogy mi az értékelés motivációja, mit akar vele elérni. A diák a tudásáról, a teljesítményéről kapjon egy reális képet, egy visszajelzést arról hol tart, hogyan léphet, fejlődhet tovább. Ezért méri fel a tanár a tudást, hogy lássa, miként tovább. Az ellenőrzés része az értékelésnek, és megelőzi azt.

6.1.2 Az értékelés alapelvei

- személyre szóló, differenciált
- fejlesztő, ösztönző jellegű
- ne megtoroljon, fegyelmezzon
- jelezze a sikert, kudarcot
- folyamatosságot biztosítson
- elismerje a szorgalmat és a tehetséget
- biztosítsa a szóbeli és az írásbeli értékelés megfelelő arányát
- félelemmentes légkörben történjen
- egységes, egyszerű, áttekinthető, érthető legyen
- az iskola követelményrendszerére épüljön

6.1.3 Az ellenőrzés, értékelés pedagógiai feladatai

- A folyamatos munka, folyamatos visszajelzésének eszköze
- A tanulócsoport és az egyén eredményeinek viszonyítása az országos, a területi, a városi sztandardizált értékekhez
- Lelekésítő eszköz
- Az elvárt követelményekhez való igazodás kontrollja
- Az önismeret kontrollja
- A sikert és kudarcot jelzi
- Az elvárt képességek szintmérésének eszköze
- Az előrehaladás mérésének eszköze

6.1.4 A motiváció

Az ellenőrzés, értékelés motiváló hatása igen jelentős. Ne külső hatások, jó jegy, szülői elvárások, tanári elvárások domináljanak, hanem a belső késztetés a nagyobb tudás megszerzésére. Ebben kiemelkedő szerepe van a tanár személyre szóló értékelésének. Ez korrigáló, segítő, tanácsadó. Többféle módon jelenhet meg:

- A pedagógus személyiségéből, értékrendjéből, tudásából eredő helyes, helytelen típusú megnyilvánulások
- A közösen végzett tevékenységben megjelenő tudatos, rendszeres szóbeli értékelés
- A pedagógus hosszabb beszélgetése, tényfeltárása gyermekkel, szülővel.

6.1.5 Értékelés típusai

- Rövidtávú 1-2 éves ellenőrzési eszközök, módszerek, melyek nagyobb részt a pedagógiai folyamatok a tanítás-tanulási tevékenységek megismerésére szolgálnak, így leginkább a nevelőtestület számára kínál elemzési, korrigálási lehetőséget
- Stratégiai távú a pedagógiai program makro elemeit és egységes részét átfogóan feltáró, ellenőrzési mód, mely az iskolavezetés és a fenntartó számára nyújt összehasonlítási, és tervezési, módosítási lehetőséget

Típusai funkció szerint:

- Helyzetfeltáró, diagnosztizáló
  - Írásbeli ellenőrzés, mérés a tanév elején, valamint az egyes oktatási egységek előtt
- Tanulást fejlesztő
  - Rendszeres szóbeli visszajelzés a tanítási órák során
  - Rendszeres szóbeli feleltetés az előző órák anyagából
  - Előre kiadott gyűjtőmunka, szorgalmi feladatvállalás értékelése
- Szummatív, végállapotot tükröző, lezáró
  - Az egyes tananyagrészek feldolgozása után, tanév végén
  - Szummatív mérés az adott évfolyamok tananyagai és követelményei alapján.

A pedagógus részéről elfogadás, vagy korrekció zárja le a tanuló értékelését, önértékelését.

7 A Fáy András Általános Iskola integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítés pedagógiai rendszere és az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

Hivatkozás: 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet (39. §)

7.1 Integrációs stratégia kialakítása

Az **integrációs felkészítés pedagógiai rendszere** a következő elemeket tartalmazza:

Az alkalmazás feltételei

A tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer

Elvárható eredmények

Két éves bevezetési ütemterv

7.1.1 Helyzetelemzés

A tanulók szocio-kulturális környezete:

A családok szociális körülményeiket, anyagi helyzetüket, családi hátterüket, iskolai végzettségüket, sportolási kulturális és művelődési szokásaikat, egészségi állapotukat tekintve, rendkívül nagy szórást mutatnak. Természetesen ugyan ez mondható el gyermekeinkről is. A szülők között sok a dohányos, a különféle bódító szereket használók köre is számottevő.

Cél, ahol még lehet a prevenció, a rekreáció, az egészségkárosodások enyhítése, a tanulók edzettségének, ezáltal egészségi állapotának javítása, a társadalomból kiszorulni látszó gyermekek integrálása

Az iskola egyik elsődleges feladata a hátrányok enyhítése és a hiányok pótlása, testi, szellemi, lelki különbözőségekkal élő gyermekek között az összhang megteremtése, a másság elfogadása, elfogadtatása.

Az iskola tanulóinak várható létszáma a 2008/2009. tanévben az integráció és a képességkibontakoztatás tükrében

Az integrációs nevelésben, oktatásban résztvevő tanulók száma

Helyzetelemzésünk tartalmazza az osztályok összetételének jellemzőit

- képesség szerint
- beiskolázási körzet szerint
- szociális háttér szerint
- csonka családban élő
- elvált szülők
- jövedelmi szint szerint

- legalább az egyik szülő munkanélküli
- gyermekétkeztetésben részesülő
- térítés nélkül étkező
- tankönyvtámogatásban részesülő
- emelt összegű családi pótlékot kap
- rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő
- nagycsaládban nevelkedő
- A hátrányos helyzetű tanulók száma:
- családi körülményei miatt
- szociális helyzete miatt
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma
- szülője a nyolcadik évfolyamon tanulmányait befejezte
- tartós nevelésbe vettek:

Jellemző gyermekvédelmi feladatok:

- a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségét biztosító nevelés-oktatás feltételeinek megteremtése (személyi, tárgyi)
- a gyermekek tanulásához szükséges alapvető feltételek megteremtés (dologi, tárgyi)
- jelzőrendszer kiépítése a család, az iskola, a civil szervezetek, a gyermekvédelemmel foglalkozó szakszolgálatok, szervezetek és a hatóságok között

7.1.2 Személyi feltételek

Pl.: A feladatok megvalósításához – a várható tanulócsoportok és tanulólétszám alakulását is figyelembe véve – a személyi feltételek csak részben adottak, mert több főállású fejlesztő pedagógusra lenne szükségünk, és legalább egy főállású iskolapszichológus és legalább két félállású mentálhigiénés szakember alkalmazása is indokolt lenne.

A tantestület megoszlása munkaköri beosztás alapján:

- Igazgató
- Igazgatóhelyettes
- Osztálytanító
- Szaktanár
- Napközis nevelő
- Fejlesztő pedagógus
- Logopédus
- Oligofrén szakos pedagógus
- Pedagógiai asszisztens
- Gyógypedagógiai asszisztens
- Gyógytestnevelő
- Gyermekvédelmi felelős

Tantestületünk továbbképzése, beiskolázása során figyelmet fordítunk az integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítés feladatainak tervezett ellátására. Ennek érdekében a következő képzéseken fognak részt venni, illetőleg vesznek részt a pedagógusok:

- Mentálhigiénie szak 1 fő
- Differenciáló fejlesztő pedagógusi szakvizsga 1 fő
- Kooperatív, TTM, DIS módszertan továbbképzés 1 fő

7.1.3 *Tárgyi feltételek*

- Csoportos, kiscsoportos foglalkozások számára is átalakítható megfelelő méretű osztálytermek
- Könyvtárterem, tornacsarnok, gyógytestnevelési szoba, kondicionáló terem kardio gépekkel, sportpályák, könyvtárterem, informatika terem internet hozzáféréssel, fejlesztő szoba, ebédlő, játszóudvar, díszpark, kulturált mosdók, zuhanyozók.
- Az alapfelszerelések rendelkezésre állnak.
- Az oktatást-nevelést szolgáló segédeszközök: számítógép, Tv, DVD, Videó, magnó, rádió, interaktív tábla, írásvetítő, stb...

A tárgyi feltételeinken történő javítás mára már elkerülhetetlenné vált. Eszközeink fejlesztésre szorulnak. Az integrációs programot nem lehet meglévő segédleteinkkel és eszközeinkkel sikeresen és hatékonyan megvalósítani.

7.2 Az integráció szempontjai

Felmérést készítünk az integrációban való részvételről szülői nyilatkozatok alapján évfolyamonként, osztályonként, amely tartalmazza:

- szülők iskolai végzettségét,
- nyilatkozattételhez személyes adatai kezeléséhez hozzájárul-e,
- igényt tart-e a képesség kibontakoztató, illetve integrációs felkészítés rendszerében való részvételre.

A felmérés összegzése után az iskola igazgatója mérlegeli a 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet alapján a programokba még bevehető (az egyik kritériumnak meg nem felelő) tanulók létszámát és személyét (10 %)

A felmérés elkészítéséhez gyermekviselkedési kérdőíveket használunk.

Osztályonkénti, évfolyamonkénti, illetve iskolai szintű összegzés készül arányok kimutatásával

Az intézmény vezetője az osztályba soroláskor – a speciális tanulási-, magatartási-, beilleszkedési problémák figyelembevételével – a felmérés adatait figyelembe veszi, a rendelet előírásainak megfelelően.

7.2.1 *Célrendszer (elvárható eredmények)*

- Tanulói kompetenciák fejlesztése, szövegértési és logikai készségek fejlesztése.
- A tanulók elemi műveltségbeli és munkakultúrájának megalapozása.
- Szociális hátrányok enyhítése, kulturális hiányosságok pótlása.
- Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása, a lemorzsolódás csökkentése, kiküszöbölése,
- Tehetség gondozás (komplex személyiségfejlesztő programok, a művészeti oktatás segítségével.)
- Személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés: a tanulók toleranciaképességének, a kisebbség és többség, a másság elfogadása gyakorlatának kialakítása, közéletiségre nevelés.
- Társadalmi beilleszkedés, integrálódás iránti motiváció erősítése, fenntartása.
- Pozitív életmódmodell, egészséges életmód kialakítása, a testi-lelki egészség, mint érték elismertetése.

Feladatok

- Pályaorientációs rendszer kiépítése
- Iskolai párbeszéd kialakítása a programban résztvevő szülőkkel, partnerekkel

- Kompetencia-alapú értékelési rendszer kidolgozása.

Ezek eredményeként:

- Nő a tovább tanuló hátrányos helyzetű tanulók száma, ezen belül az érettségit adó továbbtanulási irányt választók aránya.
- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma,
- A kompetenciamérés eredménye javul a fejlesztésben résztvevőknél.

7.3 Bevezetési ütemterv

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszerének kétéves bevezetési ütemterve

tevékenység	I. félév	II. félév	2. év
I. Az alkalmazás feltételei			
1. Az integrációs stratégia elkészítése			
1.1. Helyzetelemzés az integráció szempontjai, elvárható eredményei alapján.	Elkészül a helyzetelemzés.		Az egy évvel korábbi helyzetelemzés áttekintése, felülvizsgálata, aktualizálása.
1.2. Célszisztem megfogalmazása.	Elkészül az általános célok intézményi szintű megfogalmazása a helyi sajátosságok figyelembevételével.		A célok felülvizsgálata.
1.3. Két éves bevezetési terv elkészítése.	Elkészül a bevezetési terv.		Időarányos teljesítés figyelemmel kísérése, szükség esetén a korrekció elkészítése.
Szervezetfejlesztési terv	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagógus készségek listája elkészül. A hiányok pótlására projektterv készül.		A szervezetfejlesztési terv teljesítésének áttekintése, szükséges korrekciók elvégzése.
Beiskolázási terv	Hosszú távon használható beiskolázási terv készítése (demográfiai adatokat, beiskolázási terület nagyságát figyelembe véve).	Tanulók szüleinek informálása.	Esetleges korrekciók a fenntartói körzethatárok figyelembevételével.
Továbbképzési terv	A pedagógusok továbbtanulási tervének aktualizálása.	A pedagógusok továbbtanulási tervének aktualizálása.	A továbbképzési terv felülvizsgálata, aktualizálása, korrigálása.
2. Az iskolába való bekerülés előkészítése			
Iskola előkészítő osztály elindítása			
2.1. Az óvodából az iskolába való átmenet segítése.	Célmeghatározás. Kapcsolattartás módja és ütemezése. Helyzetelemzés.	A kapcsolattartás további ütemezése. Az 1. osztályos tanulók beíratása.	Az előző évi program áttekintése, felülvizsgálata, aktualizálása.
2.2. Heterogén osztályok kialakítása a jogszabályoknak megfelelően.	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek nyitottak.	Létrejön a jogszabályoknak megfelelő integrációs feltételrendszer.	A 2. évnek megfelelő integrációs rendszer létrejön.
3. Együttműködések, partnerségi kapcsolatok kiépítése			
3.1. Szülői házzal	Együttműködési terv elkészítése: feladatok, megvalósítások, eredmények felsorolása.	Az együttműködési terv konkretizálása, szigorú betartása.	A kapcsolatrendszer működtetése beépül a pedagógiai programba.
3.2. Gyermekjóléti szolgálattal			
3.3. Szakmai és szakszolgálatokkal			

3.4. Középfokú oktatási intézményekkel			
3.5. Kisebbségi önkormányzattal			
3.6. Civil szervezetekkel			
II. A tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei			
1. Kulcskompetenciákat fejlesztő programok			
Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek.	Döntés születik a kulcskompetenciákat fejlesztő programokról.	Programadaptáció és/vagy fejlesztés. Programelemek kidolgozása.	A programelemek beépülnek a pedagógia programba, bevezetésük fokozatosan megtörténik.
2. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek			
Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek	A kiegészítő és speciális programok listájáról döntés születik. Terv készül az új programok bevezetésére és működtetésére.	Dokumentáltan működnek a kiegészítő programok. (szakkörök, szabadidős sport tevékenységek, környezeti nevelés)	Éves szinten a munkatervben rögzítettek ezek a tevékenységek.
3. Az integrációt segítő módszertani elemek			
Kooperatív tanulásszervezés.	A módszer helye és szerepe pontosan meghatározott. A szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek listája elkészül.	A megfelelő ismeretek megszerzése tanfolyamok és továbbképzések keretében megtörténik.	Tanmenetek elkészülnek. A módszerek helye és szerepe a pedagógiai programban pontosan meghatározott lesz.
4. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái			
Értékelő esetmegbeszélések	Megfelelő szakirodalom beszerzése, eszközrendszer kiépítése, pedagógus készségek feltérképezése.	Rögzítjük a szempontokat, amelyek alapján a pedagógusok elvégzik az értékelő esetmegbeszélést.	Az esetmegbeszéléseket dokumentáljuk és a belőlük levont következtést beépítjük a munkába.
	A hiányok pótlására terv készül.		
5. A háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei			
Szöveges értékelés bevezetése a tanuló egyéni képességeinek nagyarányú figyelembevételével.	Szöveges értékelésre vonatkozó terv készítése, mely szabályozza az érdemjeggyel és szöveggel történő értékelés kapcsolatát.	Szöveges értékelés rögzített szempontok alapján.	A pedagógiai programban a módszer helye és szerepe pontosan meghatározott. Az érintett tanulók értékelése a jogszabályban meghatározott rendben zajlik.
Egyéni fejlődési napló	Az egyéni fejlesztés nyomon követésének módjáról döntés születik.	Egyéni fejlesztési naplók vezetése.	Az érintett tanulók értékelése a jogszabályban meghatározott rendben zajlik.
6. Multikulturális tartalmak			
Multikulturális tartalmak megjelenítése.	A multikulturális tartalmak tantárgyakban való megjelenítéséről döntés születik.	Tananyagok és segédletek mintája elkészül.	Tananyagok vagy projektek beépülnek a tantervbe.
7. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása			
Pályaorientáció	Döntés születik a pálya-	Elkészül a pályaorien-	Nő az érettségít adó

	orientációs program helyéről a pedagógiai programban.	tációs program.	intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.
--	---	-----------------	---

7.4 Szervezetfejlesztési és erőforrás és továbbképzési terv

Az **eszközerőforrások** feltérképezése a pedagógiai és a helyi tanterv felülvizsgálata kapcsán megtörtént, a hiányosságok pótlására eszközbeszerzési terv készül. A szükséges eszközök beszerzése – a minimálisan kötelező és meglévő eszközökön túl - az elavultak pótlása, a tanulóbarát környezet biztosítása az iskolai költségvetés és a pályázati források lehetőségeinek függvényében valósíthatók meg.

Az intézmény **pedagógus továbbképzési programja** és éves terve kiemelten kezeli a képességfejlesztés és integrációs tevékenységhez szükséges pedagóguskészségek fejlesztésére irányuló szakmai továbbképzéseket:

- fejlesztő pedagógusok képzése,
- kompetencia alapú oktatás bevezetéséhez és elterjesztéséhez szükséges képzések,
- projektoktatás, a kooperatív és a TMT oktatás módszereinek tanulmányozása, a DIS gyermekek oktatásának módszertani megújulást célzó továbbképzések támogatása.

7.5 Az iskolába való bekerülés előkészítése

7.5.1 Az óvodából az iskolába való átmenet segítése

A beiskolázási körzet óvodáiban a problémák jelentkezésekor, illetve a beiskolázások kapcsán diagnosztikus vizsgálatokra kerül sor, melynek koordinátora a szakmai intézmény. Az óvodák helyi pedagógiai programjukban határozzák meg az iskola előkészítéssel kapcsolatos fejlesztési feladatokat, méréseket, értékeléseket.

Iskolánk különböző kommunikációs csatornák felhasználásával (óvodai szülői értekezlet, média, iskolánk honlapja, bemutató foglalkozások, nyílt napok az iskolában, az óvónők tájékoztatása „munkaértekezleten”, igazgatói értekezleten, stb.) a szülőnek (az óvodán keresztül is) felajánlja az iskola integrációs pedagógiai rendszere által nyújtott lehetőségeket.

Kezdeményezzük az iskola előkészítő évfolyam – osztály elindítását.

Cél: óvodák és iskolánk közötti – az iskolába való bekerülés előkészítését célzó – szakmai együttműködés, az óvodákban elkezdődő folyamatos és tervszerű fejlesztő munka iskolánkban való folytatása.

A kapcsolattartás módja:

Az iskola tanítói, óvodai foglalkozásokon vesznek részt. Konzultálnak az óvónőkkel a várhatóan az iskolánkba kerülő gyermekekről, annak családjáról.

Az óvodák nagycsoportosai részt vesznek az iskola rendhagyó óráin, rendezvényein, bemutató foglalkozásain. A szülőket nyílt tanítási napjainkra hívjuk meg. A kapcsolatot a leendő 1. osztályos tanítók pedagógusok tartják a nagycsoporttal foglalkozó óvónőkkel.

Felelős: leendő 1. osztályos tanítók, alsós munkaközösség-vezető, SNI munkaközösség vezető,

Helyzetelemzés:

A team összegzi a megszerzett információkat, a rendelkezésre álló vizsgálati anyagok, tapasztalatok, illetve a szülő igénye alapján, mely az osztályba sorolás alapját jelenti a jogszabályoknak megfelelően.

Vizsgálati anyag készül, amely az egyéni fejlesztési terv alapja lesz.

Felelős: fejlesztő pedagógus.

7.5.2 Heterogén osztályok kialakítása

A fenti összegzés után, a team javaslata alapján az igazgató dönt az adott osztályok kialakításáról, a technikai feltételek biztosításáról.

Felülvizsgálat, korrekció minden tanév kezdetén.

Felelős: igazgató

7.6 Együttműködések - partnerségi kapcsolatok kiépítése

Szülői házzal:

Szülői értekezleteken (az iskola szakmai pedagógiai programjának integrációs rendszerének ismertetése).

Személyre szóló írásos tájékoztató, a szülő egyetértési nyilatkozata.

Évente legalább 3 alkalommal (a szülői értekezleteken kívül) fogadóórán van lehetőség a pedagógusok és a szülők egyéni kapcsolattartására.

Nyílt tanítási napok szervezése.

Családlátogatás.

Felelős: igazgató

Gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal

Az iskola tájékoztatja az integrációs felkészítésben résztvevő tanulókról a szolgálatot minden tanév elején.

A családgondozók felkeresik a családokat az iskola ifjúságvédelmi felelőseivel, felméri a család komplex segítségének területeit, a további találkozások rendszerét és céljait a várható eredményeket tudatosítják.

A tanuló és a család segítésére egyénre, családra szabott tervet dolgoznak ki az ifjúságvédelmi felelősök és a családgondozók. (Látogatások, konzultációk, előadások, tanácsadások stb.)

Együttműködési terv készül –együttműködési megállapodással.

Felelős: gyermek és ifjúságvédelmi felelősök

Szakmai és szakszolgálatokkal

A helyi Nevelési Tanácsadó és az iskola szakemberei, pszichológusok, fejlesztő pedagógusok, logopédusok, – az iskola tanítói, és pedagógusai javaslata alapján az alábbi szolgáltatásokat biztosítja az iskola területén az integrációs felkészítésben résztvevő tanulóknak:

- pszichológiai ellátás
- családgondozó
- gyógy-testnevelés
- logopédiai ellátás
- egyéni fejlesztés

Az iskola fejlesztő pedagógusai a rendelkezésre álló mérések, személyi anyagok alapján ütemezik – a Nevelési Tanácsadó szakembereivel konzultálva – a szükséges foglalkozások mennyiségét, gyakoriságát.

A várható eredményeket tanulónként a szakmai team fogalmazza meg. (pl. beszédhiba megszüntetése, dislexia-kezelés stb.)

A pénzügyi feltételek biztosítása a rendelkezésre álló óraszámok, illetve költségvetés ismeretében tanévente egyeztetésre kerül a felmerült igényekkel. A szakszolgálat minősítései, dokumentációi a tanulók személyi anyagába kerülnek.

Felelős: fejlesztő pedagógus.

Középfokú oktatási intézményekkel

Utánkövetés - pályaválasztás területén kínáló együttműködési területek:

Iskolabemutatók (börze, nyílt napok, tájékoztatók a középiskolákba a tanulók, a szülők, az általános iskolai tanárok részére (8. o. tanév elejétől szept.-dec.)

Iskolánkban **rendhagyó szülői értekezlet** – a középiskolák vezetői, szülők, tanárai, diákok, tanáraink – 8. osztályosok számára a továbbtanulási nyomtatványok kitöltése előtt (jan.-febr.)

Utánkövetés – középiskolák megküldik az első év eredményeit tanulónként, az ifjúságvédelmi felelősök együttműködése (a két intézmény között), a beiskolázás után a személyi anyag átadása.

Várható eredmény

- visszajelzés a folyamatok, problémakezelés módozatairól (esetleges korrekció érdekében,
- felmenő rendszerű utánkövető rendszer épül ki.

Felelős: minőségbiztosítási csoport

Együttműködés civil szervezetekkel

Az iskola alapítványa támogatja tanulóinknak:

- a tanulmányi munkával kapcsolatos,
- a sport-,
- a szabadidős-,
- az életvitel-, életmód tevékenységekkel összefüggő
- tevékenységeit, rendezvényeit.

(Az alapítványok alapító okirata rögzíti, külön megállapodás nem szükséges)

Felelős: igazgató

Az együttműködések rendszere beépül a pedagógiai programba.

7.7 A tanítást, tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek

7.7.1 Az önálló tanulást segítő felkészítés

A tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok

A programba kerülő tanulók képességeinek, viselkedésének, szociális helyzetének komplex elemzése a kiindulópont:

- tanító
- fejlesztő pedagógus
- adott szakvélemények alapján. (szept.-okt.-nov.)

Az első értékelő esetmegbeszélés után konkrét javaslatok kerülnek megfogalmazásra, melyek a napi munka során a tanítók, tanárok számára irányadók a tanulóval kapcsolatban.

Pl.

- szükséges fejlesztő foglalkozások,
- logopédiai foglalkozások,
- differenciált tanulásszervezés tanórákon,
- tanulás-módszertani fejlesztés iránya,
- sikerélményt nyújtó tanórán kívüli foglalkozások felkínálása.

A folyamatos (3 havonkénti) értékelés során a kialakult foglalkozási rendszer – az újabb mérések, elemzések tapasztalatai alapján – korrekcióra kerül, a szülők kezdettől fogva követik, ismerik a gyermekre vonatkozó fejlesztési tervet, a felmerülő problémákat és a megoldási módozatokat.

A tanuló értékelése:

- szövegesen árnyalt
- ösztönző

7.7.2 Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- **Tantárgyi képességfejlesztő programok**
- Osztályon (osztályokon belüli) csoportbontások a PP alapján
- Információs és kommunikációs technológia alkalmazása a tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon - a differenciált tevékenykedtetést is elősegítve,
- Mindennapos testnevelés, mely közösségépítő, személyiségfejlesztő komplex hatásával szolgálja céljainkat,
- Az iskola kompetencia-fejlesztésre vonatkozó intézkedési tervének minden tanóra vonatkozó fejlesztési metodikája, tematikája,
- Egyéni fejlesztési terv alapján fejlesztés szakértői vélemények alapján.

Felelős: tanítók, tanárok, igazgatóhelyettes

Kommunikációs képességeket fejlesztő programok

- Az 1-2. osztályban analizáló-összetevő, hagyományos szótagoló olvasás és írástanítás módszere,,
- Az Apáczai Kiadó tankönyvcsaládjá szerinti nyelvtan, helyesírás, fogalmazás tanítás alsó-felső tagozatban.
- A tanulók szabad választása alapján az iskolai szakkörök, sportkörök, diákkörök munkájában való részvétel.

Felelős: alsós – felsős munkaközösség-vezetők, SNI munkaközösség vezető, DÖK vezetője

7.7.3 Szociális kompetenciák fejlesztése

Közösségfejlesztő, közösségépítő programok

Színterei:

- osztályközösségek (séták, kirándulások, klubdélutánok, stb.),
- alsó tagozatosok (színházlátogatás, vetélkedő, sportrendezvények stb.),
- felső tagozatosok iskolai rendezvényei (kulturális és sportrendezvények, rendhagyó órák, színházlátogatás, stb.),
- iskolai kirándulások, táborok (több évfolyam keveredésével),
- az iskolai sportköri csoportok foglalkozásai:
- edzések, mérkőzések, házibajnokságok, versenyek
- az iskola szakkörei: énekkar,
- a tanulók szereplési lehetőségei
- tanulmányi és művészeti versenyek,
- az iskolai és városi ünnepi megemlékezések,
- megyei és országos sportversenyek
- iskolai ünnepélyek, megemlékezések
- iskolai rendezvények, programok
- jeles napok
- iskolai hagyományok

Felelős: igazgató, az érintett munkaközösségek vezetői, DÖK vezető

Mentálhigiénés programok

- **Drog-prevenációs napok** (életmód, életvitel formálására szentelt nyílt iskolai napok, ahol a szülők is bekapcsolódhatnak a programsorozatunkba)
- **Rendhagyó órák** e témakörben – érdeklődés alapján lehet az órán részt venni
- **Életvezetési ismeretek** beépítése az osztályfőnöki órák tananyagába

Az integrációs programban résztvevő tanuló elsőszámú segítője az osztályfőnöke, aki közvetlenül tartja a kapcsolatot a tanulóval foglalkozó valamennyi szakemberrel, illetve a családdal.

- a tanulóval értékeli az eseményeket, meghallgatja, közvetíti a tanuló, a család felmerülő kéréseit, kérdéseit, a vele foglalkozókhöz.
- személyi anyagát, a tanuló teljesítményét folyamatosan tanulmányozza, konzultál a szakemberekkel, javaslatot tesz a gyermek érdekében,
- tanulás-módszertani segítséget nyújt szükség szerint,
- szervezi a gyermek szabadidős elfoglaltságát, hétvégi programokat is javasol,
- a tanuló bizalmas közléseit a gyermek érdekében hasznosítja (jogszerűség megőrzésével),
- kutatja a gyermek támogatását szolgáló ösztöndíj lehetőségeket,
- segíti a pályaválasztásban, a motiváltság erősítésében,
- ezeli a tanuló személyi anyagát, a tanító, fejlesztő pedagógus, pszichológus, a bizottságok szakvéleményeit, kiegészíti azokat rendszeres feljegyzéseivel, a gyermek véleményét tükröző felmérésekkel,
- a háromhavonta kötelező értékeléssel párhuzamosan kikéri a gyermek véleményét saját teljesítményéről, iskolai közérzetéről, sikereiről, problémáiról, javaslatairól.

Felelős: gyermek és ifjúságvédelmi felelős, osztályfőnökök, védőnő

7.7.4 *Az integrációt elősegítő módszertani elemek*

Egyéni haladási ütemét segítő differenciált tanulásszervezés

- differenciáló óraszervezés, napközis foglalkozás, tanulószobai felkészítés
- egyéni fejlesztő foglalkozások (szakvélemény esetén)
- tehetséggondozó foglalkozások

Felelős: tanítók, tanárok, fejlesztő pedagógus

Drámapedagógia

- beépül integráltan a tantárgyi rendszerbe a tánc és dráma témakör,
- rendezvények, ünnepi műsorok, versmondó- és prózamondó versenyek alkalmával – az éves munkatervben rögzítetten – részt vesznek tanulóink,
- városi, megyei kulturális programokon tanítványaink, osztályaink, csoportjaink, egyéb produkcióink bemutatkoznak,
- karácsonyi iskolai műsorunkat, illetve tanév során tartandó bemutatóinkat a szülők, hozzátartozók részvételével tervezzük,
- osztályközösségek, napközis közösségek kulturális műsora (Anyák napja stb.)

Felelős: tanítók, tanárok

7.7.5 *Műhelymunka – a tanári együttműködés formái*

Értékelő esetmegbeszélések

3 havonta a szöveges értékelés előzményeként értékelő esetmegbeszélésre kerül sor

Menete:

- tanítók, fejlesztő pedagógusok, ifjúságvédelmi felelősök, szakmai beszámoló, családgondozók összefoglalói (az érintett szakembereket, szülőket meg kell hívni),
- eredmények, hiányosságok, kívánságok, lehetőségek összegyűjtése, javaslatok a továbblépésre (a tantestület tagjainak javaslatai, véleménye),
- megoldási lehetőségek kidolgozása, pedagógiai módszerek kiválasztása (szükség szerint egyéni fejlesztési tervként).

Szempontok:

- valóságos eredmények és hiányosságok feltárára kerüljenek,
- ok-okozati összefüggések felderítése,
- fejlődési irány kijelölésre kerüljön,
- további szakemberek bevonásának szükségességéről döntsenek.

Felelős: igazgató

7.7.6 A háromhavonta kötelező kompetenciaalapú értékelési rendszer eszközei

Szöveges értékelés – árnyalt értékelés

November, február és május hónapban a szülők árnyalt szöveges szóbeli értékelést kapnak gyermekük iskolai közösségi és tanulmányi munkájáról fogadóóra keretében.

Alapelvek:

- terjedjen ki az iskolai élet egészére,
- vegye figyelembe a tanuló személyiségét,
- törekedjen az objektivitásra, komplexitásra, igazságosságra,
- fejlesztő és ösztönző szándékú legyen.
- ne legyen sablonos, személyre szóló legyen.

Felelős: osztályfőnökök

7.7.7 Multikulturális tartalmak

Multikulturális tartalmak megjelenítése a különböző tantárgyakban

Integráltan a tantárgyakban (vagy beépült moduljaiban) jelennek meg a tananyagok – a helyi tantervben rögzítve, beépülve (irodalom, nyelvtan, idegen nyelvek, ének, rajz, környezet és természetismeret, történelem, etika, stb.).

A segédletek biztosítása, beszerzése folyamatos, pályázatok útján is bővítendő.

A tananyagon túl a szabadidős tevékenységekben is szerepet kap (napközis kulturális foglalkozások, iskolai rendezvények, kiállítások, bemutatók, stb.), s az alapfokú művészeti oktatás tananyagában is helyet kapnak a multikulturális tartalmak.

Felelős: igazgatóhelyettes

7.7.8 A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

Pályaorientáció

Szaktárgyi és osztályfőnöki óra keretében meghatározottak a pályaorientációs feladatok (helyi tantervben rögzítve):

- szakmák, továbbtanulási lehetőségek tudatosítása
- városi pályaorientációs kiállításon, bemutatón vesznek részt 7 és 8. osztályaink,
- nyílt tanítási napokon, bemutató foglalkozásokon, üzemlátogatáson tájékozódhatnak tanulóink
- a középfokú intézmények iskolánkban is bemutatkozási lehetőséget kapnak.

Valamennyi program a szülők számára is nyitott annak érdekében, hogy együtt tájékozódjanak a kínálatból a lehetőségekről.

Felelős: igazgatóhelyettesek

7.7.9 Várható eredmények, sikerkritériumok

- A hátrányos helyzetű tanulók aránya iskolánkban megfelel a jogszabályban előírtaknak
- Azt integráció tartósan képes a különböző háttérrel és eltérő fejlettséggel rendelkező tanulók együttnevelésére
- A multikulturális tartalmak beépültek a helyi tantervbe.
- Az integrációs pedagógiai rendszer kiépülése párbeszédet alakít ki minden szülővel.
- Tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer épül ki.

Eredmények:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Csökken az iskolánkban a tankötelezettségikor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
- Nő az érettségit adó iskolákban továbbtanulók aránya.
- Javulnak a kompetenciamérések eredményei.

7.8 Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

Különösen figyelni kell:

- A tanuló életkori sajátosságainak fogyatékos által okozott részleges vagy teljes módosulásaira,
- a lassúbb ütemű fejleszthetőségre,
- nagyobb mértékű differenciálásra, speciális eljárások alkalmazására.

A sajátos nevelést igénylő tanulók szocializációját, iskolai pályafutását elősegíti az integrált oktatásuk.

A sajátos nevelést igénylő tanulók integrált oktatásának célja az iskolánkban:

- a tanulók beilleszkedésének elősegítése, a többi tanulóval együtt haladása,
- az egyéni értékek megismerése önmaguknak, társaiknak,
- sikerélményhez juttatás,
- reális jövőkép kialakítás

A célok eléréséhez szükséges feladatok:

- a tanulók, a szülők, a tanárok felkészítése a sajátos nevelést igénylő tanulók fogadására, elfogadására,
- új módszertani eljárások megismerése, adaptálása, az egyéni igényekhez igazított alkalmazása,
- új, nyitott, elfogadó, toleráns, empatikus tanári, tanulói magatartás kialakítása,
- együttműködés a Nevelési Tanácsadóval, a fejlesztő pedagógussal
- a szakértői véleményben szereplő javaslatok figyelembe vétele, a módszerek, eljárások folyamatos hatékonyság vizsgálatával,
- igénybe vesszük gyógypedagógus fejlesztő óráit, biztosítjuk a fejlesztő munka feltételeit.

Az iskola biztosítja a sajátos nevelést igénylő, ép intellektusú a pszichés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók integrált nevelését, oktatását.

E tanulók a percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályokkal küzdenek.

Jellemző e tanulóakra, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligencia faktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén a tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, több cselekvéses tanulási helyzetet igényel.

Érzékenyebbek a meteorológiai változásokra, fáradékonyabbak, nehezen viselik a várakozási feszültséget, a zajokat.

Érthető és követhető szabályokat igényelnek, igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket.

A fejlesztés: gyógypedagógiai tanár, terepauta és/vagy pszichológus közreműködésével.

Az iskolai oktatásban a számonkéréskor, értékeléskor figyelembe kell venni a részképesség zavart, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján az értékelés és minősítés alól felmenthető.

Az integrált oktatás során kiemelt feladat:

- egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- a kudarctűrő – képesség növelése,
- önállóságra nevelés

7.8.1 Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség.

Differenciátlan az aktív szókincsük, gyenge a verbális emlékezetük. Az új szavakat nehezen jegyzi meg. Nehezen alakul ki a hang – betű kapcsolat.

Betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése nehéz. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között. Pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

A súlyos olvasás – írásszerv maradványtüneti közép- és felsőfokú oktatásban, felnőttkorban is megmaradnak.

A diszgráfia esetében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Lassú az írás megtanulásának folyamata.

A fejlesztés célja:

- kialakítani a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfőnökének megfelelő értő írás – olvasás készséget
- fejleszteni a kifejező készséget
- elősegíteni az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszervezésében

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írástanítás lassított tempóban hangoztató-elemző, szótagoló módszerrel,
- az olvasás, írás készségének folyamatos fejlesztése,
- az élő idegen nyelv oktatása auditív megközelítéssel,
- a tanulás segítése a szöveget auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatával.

7.8.2 Diszkalkulia

Különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (olvasás, írás, idegen nyelv) jó színvonalával mellett. Hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanizmusszámlálás képessége, a mennyiség – állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés – észlelés, a figyelem, az emlékeztet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása, alkalmazása.

7.8.3 Kóros hyperhinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar.

Hyperhinetikus zavarok jellemzői:

A tevékenységek csapongása, figyelmetlenség, nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanosság, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése.

Aszociális viselkedés, csökkent önérték tudat.

Magatartási zavarok jellemzői:

Disszociális, agresszív, dacos magatartás. A viselkedés eltér az adott életkorban elvárhatóól, a szociális elvárásokat áthágja.

Súlyosabb, mint egy gyerekcsíny, hosszan tart.

Jellemzi a nagyfokú harcoság, a társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A tanulási nehézségekkel és a magatartászavarokkal küzdő gyermekek kiszűrését Gádosor Júlia által összeállított kérdőívek segítségével igyekszünk megvalósítani.

A fejlesztés módszerei, feladatai:

- A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- Egyénhez igazított követelmény kialakítása, a képesség, érdeklődés, terhelhetőség ismeretében.
- A tanuló viselkedésének megismerése siker vagy kudarc esetén, ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel.
- Sikerélmény biztosítása.
- A tanulási, képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság, valamint a szakvéleményben jelzett javaslatok figyelembe vétele.

A tantestület minden tagjának feladata a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése, a szakemberek utasítása alapján az egyéni fejlesztése.

Feladat a folyamatos módszertani konzultáció, a fejlesztő pedagógus segítségével a személyre szabott követelmény, értékelés kidolgozása.

8 Integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítés pedagógiai rendszer és az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

*Integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítés pedagógiai rendszere
11/1994. (VI.8.)MKM rendelet alapján (39. §)*

8.1 Integrációs stratégia kialakítása

8.1.1 Helyzetelemzés

A tanulók szocio-kulturális környezete:

A családok szociális körülményeiket, anyagi helyzetüket, családi hátterüket, iskolai végzettségüket, sportolási kulturális és művelődési szokásaikat, egészségi állapotukat tekintve, rendkívül nagy szórást mutatnak. Természetesen ugyan ez mondható el gyermekeinkről is. A szülők között sok a dohányos, a különféle bódító szereket használók köre is számottevő.

Cél, ahol még lehet a prevenció, a rekreáció, az egészségkárosodások enyhítése, a tanulók edzettségének, ezáltal egészségi állapotának javítása, a társadalomból kiszorulni látszó gyermekek integrálása

Az iskola egyik elsődleges feladata a hátrányok enyhítése és a hiányok pótlása, testi, szellemi, lelki különbözőségekkel élő gyermekek között az összhang megteremtése, a másság elfogadása, elfogadtatása.

Helyzetelemzésünk tartalmazza: az osztályok összetételének jellemzőit

- a tanulók képességei
- beiskolázási körzet
- szociális háttér
- csonka család
- elváltak a szülők
- alacsony jövedelemmel rendelkezők
- legalább az egyik szülő munkanélküli
- gyermekétkeztetésben részesül
- térítés nélkül étkező
- tankönyvtámogatásban részesül
- emelt összegű családi pótlékot kap
- rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül
- nagycsaládban nevelkedik
- A hátrányos helyzetű tanulók száma:
  - családi körülményei miatt
  - szociális helyzete miatt
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma
  - szülője a nyolcadik évfolyamon tanulmányait befejezte
  - tartós nevelésbe vettek:
- Jellemző gyermekvédelmi feladatok:

- a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségét biztosító nevelés-oktatás feltételeinek megteremtése (személyi, tárgyi)
- a gyermekek tanulásához szükséges alapvető feltételek megteremtés (dologi, tárgyi)
- jelzőrendszer kiépítése a család, az iskola, a civil szervezetek, a gyermekvédelemmel foglalkozó szakszolgálatok, szervezetek és a hatóságok között

8.1.2 Személyi feltételek

Pl.: A feladatok megvalósításához – a várható tanulócsoportok és tanulólétszám alakulását is figyelembe véve – a személyi feltételek csak részben adóttak, mert több főállású fejlesztő pedagógusra lenne szükségünk, és legalább egy főállású iskolapszichológus és legalább két félállású mentálhigiénés szakember alkalmazása is indokolt lenne.

A tantestület megoszlása munkaköri beosztás alapján:

- Igazgató
- Igazgatóhelyettes
- Osztálytanító
- Szaktanár
- Napközis nevelő
- Fejlesztő pedagógus
- Logopédus
- Oligofrén szakos pedagógus
- Pedagógiai asszisztens
- Gyógypedagógiai asszisztens
- Gyógytestnevelő
- Gyermekvédelmi felelős

Tantestületünk továbbképzése, beiskolázása során figyelmet fordítunk az integrációs és képességkibontakoztató felkészítés feladatainak tervezett ellátására. Ennek érdekében a következő képzéseken fognak részt venni, illetőleg vesznek részt a pedagógusok:

Mentálhigiéné szak 1 fő
 Differenciáló fejlesztő pedagógusi szakvizsga 1 fő
 Kooperatív, TTM, DIS módszertan továbbképzés 1fő

8.1.3 Tárgyi feltételek

Csoportos, kiscsoportos foglalkozások számára is átalakítható megfelelő méretű osztálytermek

Könyvtárterem, tornacsarnok, gyógytestnevelési szoba, kondicionáló terem kardio gépekkel, sportpályák, könyvtárterem, informatika terem internet hozzáféréssel, fejlesztő szoba, ebédlő, játszóudvar, díszpark, kulturált mosdók, zuhanyozók.

Az alapfelszerelések rendelkezésre állnak.

Az oktatást-nevelést szolgáló segédeszközök: számítógép, Tv, DVD, Videó, magnó, rádió, interaktív tábla, írásvetítő, stb...

A tárgyi feltételeinken történő javítás mára már elkerülhetlenné vált. Eszközeink fejlesztésre szorulnak. Az integrációs programot nem lehet meglévő segédleteinkkel és eszközeinkkel sikeresen és hatékonyan megvalósítani.

8.2 Az integráció szempontjai

Felmérést készítünk az integrációban való részvételről szülői nyilatkozatok alapján évfolyamonként, osztályonként, amely tartalmazza:

- szülők iskolai végzettségét,
- nyilatkozattételhez személyes adatai kezeléséhez hozzájárul-e,
- igényt tart-e a képesség kibontakoztató, illetve integrációs felkészítés rendszerében való részvételre.

A felmérés összegzése után az iskola igazgatója mérlegeli a 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet alapján a programokba még bevehető (az egyik kritériumnak meg nem felelő) tanulók létszámát és személyét (10 %)

A felmérés elkészítéséhez gyermekviselkedési kérdőíveket használunk.

Osztályonkénti, évfolyamonkénti, illetve iskolai szintű összegzés készül arányok kimutatásával

Az intézmény vezetője az osztályba soroláskor – a speciális tanulási-, magatartási-, beilleszkedési problémák figyelembevételével – a felmérés adatait figyelembe veszi, a rendelet előírásainak megfelelően.

2.1. Célrendszer (elvárható eredmények):

Tanulói kompetenciák fejlesztése, szövegértési és logikai készségek fejlesztése.

A tanulók elemi műveltségbeli és munkakultúrájának megalapozása.

Szociális hátrányok enyhítése, kulturális hiányosságok pótlása.

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása, a lemorzsolódás csökkentése, kiküszöbölése,

Tehetséggondozás (komplex személyiségfejlesztő programok, a művészeti oktatás segítségével.)

Személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés: a tanulók toleranciaképességének, a kisebbség és többség, a másság elfogadása gyakorlatának kialakítása, közéletiségre nevelés.

Társadalmi beilleszkedés, integrálódás iránti motiváció erősítése, fenntartása.

Pozitív életmódmodell, egészséges életmód kialakítása, a testi-lelki egészség, mint érték elismertetése.

Kompetencia-alapú értékelési rendszer kidolgozása.

Ezek eredményeként:

A kompetenciamérés eredménye javul a fejlesztésben résztvevőknél.

Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma,

Nő a tovább tanuló hátrányos helyzetű tanulók száma, ezen belül az érettségit adó továbbtanulási irányt választók aránya.

8.3 Bevezetési ütemterv

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszerének kétéves bevezetési ütemterve

tevékenység	I. félév	II. félév	2. év
I. Az alkalmazás feltételei			
1. Az integrációs stratégia elkészítése			
1.1. Helyzetelemzés az integráció szempontjai, elvárható eredményei alapján.	Elkészül a helyzet-elemzés.		Az egy évvel korábbi helyzetelemzés áttekintése, felülvizsgálata, aktualizálása.
1.2. Célszisztem megfogalmazása.	Elkészül az általános célok intézményi szintű megfogalmazása a helyi sajátosságok figyelembevételével.		A célok felülvizsgálata.
1.3. Két éves bevezetési terv elkészítése.	Elkészül a bevezetési terv.		Időarányos teljesítés figyelemmel kísérése, szükség esetén a korrekció elkészítése.
Szervezetfejlesztési terv	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagógus készségek listája elkészül. A hiányok pótlására projektterv készül.		A szervezetfejlesztési terv teljesítésének áttekintése, szükséges korrekciók elvégzése.
Beiskolázási terv	Hosszú távon használható beiskolázási terv készítése (demográfiai adatokat, beiskolázási terület nagyságát figyelembe véve).	Tanulók szüleinek informálása.	Esetleges korrekciók a fenntartói körzethatárok figyelembevételével.
Továbbképzési terv	A pedagógusok továbbtanulási tervének aktualizálása.	A pedagógusok továbbtanulási tervének aktualizálása.	A továbbképzési terv felülvizsgálata, aktualizálása, korrigálása.
2. Az iskolába való bekerülés előkészítése			
Iskola előkészítő osztály elindítása			
2.1. Az óvodából az iskolába való átmenet segítése.	Célmeghatározás. Kapcsolattartás módja és ütemezése. Helyzetelemzés.	A kapcsolattartás további ütemezése. Az 1. osztályos tanulók beiratása.	Az előző évi program áttekintése, felülvizsgálata, aktualizálása.
2.2. Heterogén osztályok kialakítása a jogszabályoknak megfelelően.	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek nyitottak.	Létrejön a jogszabályoknak megfelelő integrációs feltételrendszer.	A 2. évnek megfelelő integrációs rendszer létrejön.
3. Együttműködések, partnerségi kapcsolatok kiépítése			
3.1. Szülői házzal	Együttműködési terv elkészítése: feladatok, megvalósítások, eredmények.	Az együttműködési terv konkretizálása, szigorú betartása.	A kapcsolatrendszer működtetése beépül a pedagógiai programba.
3.2. Gyermekjóléti szolgálattal			

3.3. Szakmai és szak- szolgálatokkal	nyek felsorolása.		
3.4. Középfokú oktatási intézményekkel			
3.5. Kisebbségi önkor- mányzattal			
3.6. Civil szervezetekkel			
II. A tanítást-tanulást segítő és értékelő eszkörendszer elemei			
1. Kulcskompetenciákat fejlesztő programok			
Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek.	Döntés születik a kulcskompetenciákat fejlesztő programokról.	Programadaptáció és/vagy fejlesztés. Programelemek ki- dolgozása.	A programelemek beépülnek a pedagógia programba, bevezetésük fokozatosan megtörté- nik.
2. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek			
Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek	A kiegészítő és speci- ális programok listájáról döntés születik. Terv készül az új programok bevezetésére és működte- tésére.	Dokumentáltan működnek a kiegészí- tő programok. (szak- körök, szabadidős sport tevékenységek, környezeti nevelés)	Éves szinten a mun- katervben rögzítettek ezek a tevékenységek.
3. Az integrációt segítő módszertani elemek			
Kooperatív tanulásszer- vezés.	A módszer helye és szerepe pontosan megha- tározott. A szükséges iskolaszervezési és tech- nikai feltételek listája elkészül.	A megfelelő isme- retetek megszerzése tanfolyamok és to- vábbképzések keretén- ben megtörténik.	Tanmenetek elké- szülnek. A módszerek helye és szerepe a pedagógiai programban pontosan meghatározott lesz.
4. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái			
Értékelő eszmegbeszél- ések	Megfelelő szakiroda- lom beszerzése, eszköz- rendszer kiépítése, peda- gógus készségek feltér- képezése.	Rögzítjük a szem- pontokat, amelyek alapján a pedagógu- sok elvégzik az érté- kelő eszmegbeszél- ést.	Az eszmegbeszélé- seket dokumentáljuk és a belőlük levont követ- keztetést beépítjük a munkába.
	A hiányok pótlására terv készül.		
5. A háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei			
Szöveges értékelés be- vezetése a tanuló egyéni képeségeinek nagyarányú figyelembevételével.	Szöveges értékelésre vonatkozó terv készítése, mely szabályozza az érdemjeggyel és szöveg- gel történő értékelés kap- csolatát.	Szöveges értékelés rögzített szempontok alapján.	A pedagógiai prog- ramban a módszer helye és szerepe pontosan meghatározott. Az érin- tett tanulók értékelése a jogszabályban meghatá- rozott rendben zajlik.
Egyéni fejlődési napló	Az egyéni fejlesztés nyomon követésének módjáról döntés születik.	Egyéni fejlesztési naplók vezetése.	Az érintett tanulók értékelése a jogszabály- ban meghatározott rend- ben zajlik.
6. Multikulturális tartalmak			
Multikulturális tartal- mak megjelenítése.	A multikulturális tar- talmak tantárgyakban való megjelenítéséről	Tananyagok és se- gédletek mintája elké- szül.	Tananyagok vagy projektek beépülnek a tantervbe.

	döntés születik.		
7. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása			
Pályaorientáció	Döntés születik a pályaaorientációs program helyéről a pedagógiai programban.	Elkészül a pályaaorientációs program.	Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.

8.4 Szervezetfejlesztési és erőforrás és továbbképzési terv

Az **eszközerőforrások** feltérképezése a pedagógiai és a helyi tanterv felülvizsgálata kapcsán megtörtént, a hiányosságok pótlására eszközbeszerzési terv készül. A szükséges eszközök beszerzése – a minimálisan kötelező és meglévő eszközökön túl - az elavultak pótlása, a tanulóbarát környezet biztosítása az iskolai költségvetés és a pályázati források lehetőségeinek függvényében valósíthatóak meg.

Az intézmény **pedagógus továbbképzési programja** és éves terve kiemelten kezeli a képességfejlesztés és integrációs tevékenységhez szükséges pedagóguskészségek fejlesztésére irányuló szakmai továbbképzéseket:

- fejlesztő pedagógusok képzése,
- kompetencia alapú oktatás bevezetéséhez és elterjesztéséhez szükséges képzések,
- projektoktatás, a kooperatív és a TMT oktatás módszereinek tanulmányozása, a DIS gyermekek oktatásának módszertani megújulást célzó továbbképzések támogatása.

8.5 Az iskolába való bekerülés előkészítése

Az óvodából az iskolába való átmenet segítése

A beiskolázási körzet óvodáiban a problémák jelentkezésekor, illetve a beiskolázások kapcsán diagnosztikus vizsgálatokra kerül sor, melynek koordinátora a szakmai intézmény. Az óvodák helyi pedagógiai programjukban határozzák meg az iskola előkészítéssel kapcsolatos fejlesztési feladatokat, méréseket, értékeléseket.

Iskolánk különböző kommunikációs csatornákat felhasználásával (óvodai szülői értekezlet, média, iskolánk honlapja, bemutató foglalkozások, nyílt napok az iskolában, az óvónők tájékoztatása „munkaértekezleten”, igazgatói értekezleten, stb.) a szülőnek (az óvodán keresztül is) felajánlja az iskola integrációs pedagógiai rendszere által nyújtott lehetőségeket.

Kezdeményezzük az iskola előkészítő évfolyam – osztály elindítását.

Cél: óvodák és iskolánk közötti – az iskolába való bekerülés előkészítését célzó – szakmai együttműködés, az óvodákban elkezdődő folyamatos és tervszerű fejlesztő munka iskolánkban való folytatása.

A kapcsolattartás módja:

Az iskola tanítói, óvodai foglalkozásokon vesznek részt. Konzultálnak az óvónőkkel a várhatóan az iskolánkba kerülő gyermekekről, annak családjáról.

Az óvodák nagycsoportosai részt vesznek az iskola rendhagyó óráin, rendezvényein, bemutató foglalkozásain. A szülőket nyílt tanítási napjainkra hívjuk meg. A kapcsolatot a leendő 1. osztályos tanítók pedagógusok tartják a nagycsoporttal foglalkozó óvónőkkel.

Felelős: leendő 1. osztályos tanítók, alsós munkaközösség-vezető, SNI munkaközösség vezető,

Helyzetelemzés:

A team összegzi a megszerzett információkat, a rendelkezésre álló vizsgálati anyagok, tapasztalatok, illetve a szülő igénye alapján, mely az osztályba sorolás alapját jelenti a jogszabályoknak megfelelően.

Vizsgálati anyag készül, amely az egyéni fejlesztési terv alapja lesz.

Felelős: fejlesztő pedagógus.

8.6 Heterogén osztályok kialakítása

A fenti összegzés után, a team javaslata alapján az igazgató dönt az adott osztályok kialakításáról, a technikai feltételek biztosításáról.

Felülvizsgálat, korrekció minden tanév kezdetén.

Felelős: igazgató

7. Együttműködések - partnerségi kapcsolatok kiépítése

Szülői házzal:

- Szülői értekezleteken (az iskola szakmai pedagógiai programjának integrációs rendszerének ismertetése).
- Személyre szóló írásos tájékoztató, a szülő egyetértési nyilatkozata.
- Évente legalább 3 alkalommal (a szülői értekezleteken kívül) fogadóórán van lehetőség a pedagógusok és a szülők egyéni kapcsolattartására.
- Nyílt tanítási napok szervezése.
- Családlátogatás.

Felelős: igazgató

Gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal

- Az iskola tájékoztatja az integrációs felkészítésben résztvevő tanulókról a szolgálatot minden tanév elején.
- A családgondozók felkeresik a családokat az iskola ifjúságvédelmi felelőseivel, felméri a család komplex segítésének területeit, a további találkozások rendszerét és céljait a várható eredményeket tudatosítják.
- A tanuló és a család segítésére egyénre, családra szabott tervet dolgoznak ki az ifjúságvédelmi felelősök és a családgondozók. (Látogatások, konzultációk, előadások, tanácsadások stb.)
- Együttműködési terv készül –együttműködési megállapodással.

Felelős: gyermek és ifjúságvédelmi felelősök

Szakmai és szakszolgálatokkal

A helyi Nevelési Tanácsadó és az iskola szakemberei, pszichológusok, fejlesztő pedagógusok, logopédusok, – az iskola tanítói, és pedagógusai javaslata alapján az alábbi szolgáltatásokat biztosítja az iskola területén az integrációs felkészítésben résztvevő tanulóknak:

- pszichológiai ellátás
- családgondozó
- gyógy-testnevelés
- logopédiai ellátás
- egyéni fejlesztés

Az iskola fejlesztő pedagógusai a rendelkezésre álló mérések, személyi anyagok alapján ütemezik – a Nevelési Tanácsadó szakembereivel konzultálva – a szükséges foglalkozások mennyiségét, gyakoriságát.

A várható eredményeket tanulónként a szakmai team fogalmazza meg. (pl. beszédhiba megszüntetése, dislexia-kezelés stb.)

A pénzügyi feltételek biztosítása a rendelkezésre álló óraszámok, illetve költségvetés ismeretében tanévente egyeztetésre kerül a felmerült igényekkel. A szakszolgálat minősítései, dokumentációi a tanulók személyi anyagába kerülnek.

Felelős: fejlesztő pedagógus.

Középfokú oktatási intézményekkel

Utánkövetés - pályaválasztás területén kínálkozó együttműködési területek:

- Iskolabemutakozás (börze, nyílt napok, tájékoztatók a középiskolákba a tanulók, a szülők, az általános iskolai tanárok részére (8. o. tanév elejétől szept.-dec.)
- Iskolánkban rendhagyó szülői értekezlet – a középiskolák vezetői, szülők, tanárai, diákok, tanáraink – 8. osztályosok számára a továbbtanulási nyomtatványok kitöltése előtt (jan.-febr.)
- Utánkövetés – középiskolák megküldik az első év eredményeit tanulónként, az ifjúságvédelmi felelősök együttműködése (a két intézmény között), a beiskolázás után a személyi anyag átadása.

Várható eredmény

- visszajelzés a folyamatok, problémakezelés módozatairól (esetleges korrekció érdekében),
- felmenő rendszerű utánkövető rendszer épül ki.

Felelős: minőségbiztosítási csoport

Együttműködés civil szervezetekkel

Az iskola alapítványa támogatja tanulóinknak:

- a tanulmányi munkával kapcsolatos,
- a sport-,
- a szabadidős-,
- az életvitel-, életmód tevékenységekkel összefüggő tevékenységeit, rendezvényeit.

(Az alapítványok alapító okirata rögzíti, külön megállapodás nem szükséges)

Felelős: igazgató

Az együttműködések rendszere beépül a pedagógiai programba.

8.7 A tanítást, tanulást segítő és értékelő eszkörendszer elemei

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek

8.7.1 Az önálló tanulást segítő felkészítés

A tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok

A programba kerülő tanulók képességeinek, viselkedésének, szociális helyzetének komplex elemzése a kiindulópont:

- tanító
- fejlesztő pedagógus
- adott szakvélemények alapján. (szept.-okt.-nov.)

Az első értékelő esetmegbeszélés után konkrét javaslatok kerülnek megfogalmazásra, melyek a napi munka során a tanítók, tanárok számára irányadók a tanulóval kapcsolatban.

Pl.

- szükséges fejlesztő foglalkozások,
- logopédiai foglalkozások,
- differenciált tanulásszervezés tanórákon,
- tanulás-módszertani fejlesztés iránya,
- sikerélményt nyújtó tanórán kívüli foglalkozások felkínálása.

A folyamatos (3 havonkénti) értékelés során a kialakult foglalkozási rendszer – az újabb mérések, elemzések tapasztalatai alapján – korrekcióra kerül, a szülők kezdettől fogva követik, ismerik a gyermekre vonatkozó fejlesztési tervet, a felmerülő problémákat és a megoldási módokat.

A tanuló értékelése:

- szövegesen árnyalt
- ösztönző

8.7.2 Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- Tantárgyi képességfejlesztő programok

- Osztályon (osztályokon belüli) csoportbontások a PP alapján
- Információs és kommunikációs technológia alkalmazása a tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon - a differenciált tevékenykedtetést is elősegítve,
- Mindennapos testnevelés, mely közösségépítő, személyiségfejlesztő komplex hatásával szolgálja céljainkat,
- Az iskola kompetencia-fejlesztésre vonatkozó intézkedési tervének minden tanórára vonatkozó fejlesztési metodikája, tematikája,
- Egyéni fejlesztési terv alapján fejlesztés szakértői vélemények alapján.

Felelős: tanítók, tanárok, igazgatóhelyettes

- Kommunikációs képességeket fejlesztő programok

- Az 1-2. osztályban analízáló-összetevő, hagyományos szótagoló olvasás és írástanítás módszere,,
- Az Apáczai Kiadó tankönyvcsaládja szerinti nyelvtan, helyesírás, fogalmazás tanítás alsó-felső tagozatban.
- A tanulók szabad választása alapján az iskolai szakkörök, sportkörök, diákkörök munkájában való részvétel.

Felelős: alsós – felsős munkaközösség-vezetők, SNI munkaközösség vezető, DÖK vezetője

8.7.3 Szociális kompetenciák fejlesztése

- Közösségfejlesztő, közösségépítő programok

Színterei:

- osztályközösségek (séták, kirándulások, klubdélutánok, stb.),

- napközis csoportok (szabadidős foglalkozások stb.),
- alsó tagozatosok (színházlátogatás, vetélkedő, sportrendezvények stb.),
- felső tagozatosok iskolai rendezvényei (kulturális és sportrendezvények, rendhagyó órák, színházlátogatás, stb.),
- iskolai kirándulások, táborok (több évfolyam keveredésével),
- az iskolai sportkörtől csoportok foglalkozásai:
  - edzések, mérkőzések, házibajnokságok, versenyek
- az iskola szakkörei: énekkar,
- a tanulók szereplési lehetőségei
- tanulmányi és művészeti versenyek,
- az iskolai és városi ünnepi megemlékezések,
- megyei és országos sportversenyek
- iskolai ünnepélyek, megemlékezések
- iskolai rendezvények, programok
- jeles napok
- iskolai hagyományok

Felelős: igazgató, az érintett munkaközösségek vezetői, DÖK vezető

Mentálhigiénés programok

- Drog-prevenációs napok (életmód, életvitel formálására szentelt nyílt iskolai napok, ahol a szülők is bekapcsolódhatnak a programsorozatunkba)
- Rendhagyó órák e témakörben – érdeklődés alapján lehet az órán részt venni
- Életvezetési ismeretek beépítése az osztályfőnöki órák tananyagába

Felelős: osztályfőnökök, védőnő

8.8 Az integrációt elősegítő módszertani elemek

Egyéni haladási ütemét segítő differenciált tanulásszervezés

- differenciáló óraszervezés, napközis foglalkozás, tanulószobai felkészítés
- egyéni fejlesztő foglalkozások (szakvélemény esetén)
- tehetséggondozó foglalkozások

Felelős: tanítók, tanárok, fejlesztő pedagógus

Drámapedagógia

- beépül integráltan a tantárgyi rendszerbe a tánc és dráma témakör,
- rendezvények, ünnepi műsorok, versmondó- és prózamondó versenyek alkalmával – az éves munkatervben rögzítetten – részt vesznek tanulóink,
- városi, megyei kulturális programokon tanítványaink, osztályaink, csoportjaink, egyéb produkcióink bemutatkoznak,
- karácsonyi iskolai műsorunkat, illetve tanév során tartandó bemutatóinkat a szülők, hozzátartozók részvételével tervezzük,
- osztályközösségek, napközis közösségek kulturális műsora (Anyák napja stb.)

Felelős: tanítók, tanárok

8.8.1 Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

Értékelő esetmegbeszélések

3 havonta a szöveges értékelés előzményeként értékelő esetmegbeszélésre kerül sor

Menete:

- tanítók, fejlesztő pedagógusok, ifjúságvédelmi felelősök, szakmai beszámolók, családgondozók összefoglalói (az érintett szakembereket, szülőket meg kell hívni),
- eredmények, hiányosságok, kívánságok, lehetőségek összegyűjtése, javaslatok a továbblépésre (a tantestület tagjainak javaslatai, véleménye),
- megoldási lehetőségek kidolgozása, pedagógiai módszerek kiválasztása (szükség szerint egyéni fejlesztési tervként).

Szemponatok:

- valóságos eredmények és hiányosságok feltárássra kerüljenek,
- ok-okozati összefüggések felderítése,
- fejlődési irány kijelölésre kerüljön,
- további szakemberek bevonásának szükségességéről döntsenek.

Felelős: igazgató

8.8.2 A háromhavonta kötelező kompetenciaalapú értékelési rendszer eszközei

- Szöveges értékelés – árnyalt értékelés

November, február és május hónapban a szülők árnyalt szöveges szóbeli értékelést kapnak gyermekük iskolai közösségi és tanulmányi munkájáról fogadóóra keretében.

Alapelvek:

- terjedjen ki az iskolai élet egészére,
- vegye figyelembe a tanuló személyiségét,
- törekedjen az objektivitásra, komplexitásra, igazságosságra,
- fejlesztő és ösztönző szándékú legyen.
- ne legyen sablonos, személyre szóló legyen.

Felelős: osztályfőnökök

8.8.3 Multikulturális tartalmak

- Multikulturális tartalmak megjelenítése a különböző tantárgyakban

Integráltan a tantárgyakban (vagy beépült moduljaiban) jelennek meg a tananyagok – a helyi tantervben rögzítve, beépülve (irodalom, nyelvtan, idegen nyelvek, ének, rajz, környezet és természetismeret, történelem, etika, stb).

A segédletek biztosítása, beszerzése folyamatos, pályázatok útján is bővítendő.

A tananyagon túl a szabadidős tevékenységekben is szerepet kap (napközis kulturális foglalkozások, iskolai rendezvények, kiállítások, bemutatók, stb.), s az alapfokú művészeti oktatás tananyagában is helyet kapnak a multikulturális tartalmak.

Felelős: igazgatóhelyettes

8.8.4 A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

- Pályaorientáció

Szaktárgyi és osztályfőnöki óra keretében meghatározottak a pályaaorientációs feladatok (helyi tantervben rögzítve):

- szakmák, továbbtanulási lehetőségek tudatosítása
- városi pályaaorientációs kiállításon, bemutatón vesznek részt 7 és 8. osztályaink,
- nyílt tanítási napokon, bemutató foglalkozásokon, üzemlátogatáson tájékozódnak tanulóink
- a középfokú intézmények iskolánkban is bemutatkozási lehetőséget kapnak.

Valamennyi program a szülők számára is nyitott annak érdekében, hogy együtt tájékozódjanak a kínálatú lehetőségekről.

Felelős: igazgatóhelyettesek

8.9 Várható eredmények, sikerkritériumok

- A hátrányos helyzetű tanulók aránya iskolánkban megfelel a jogszabályban előírtaknak
- Azt integráció tartósan képes a különböző háttérrel és eltérő fejlettséggel rendelkező tanulók együttnevelésére
- A multikulturális tartalmak beépültek a helyi tantervbe.
- Az integrációs pedagógiai rendszer kiépülése párbeszédet alakít ki minden szülővel.
- Tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer épül ki.

Eredmények:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Csökken az iskolánkban a tankötelezettségkor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
- Nő az érettségit adó iskolákban továbbtanulók aránya.
- Javulnak a kompetenciamérések eredményei.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

Különösen figyelni kell:

- A tanuló életkori sajátosságainak fogyatékos által okozott részleges vagy teljes módosulásaira,
- a lassúbb ütemű fejleszhetőségre,
- nagyobb mértékű differenciálásra, speciális eljárások alkalmazására.

A sajátos nevelést igénylő tanulók szocializációját, iskolai pályafutását elősegíti az integrált oktatásuk.

A sajátos nevelést igénylő tanulók integrált oktatásának célja az iskolánkban:

- a tanulók beilleszkedésének elősegítése, a többi tanulóval együtt haladása,
- az egyéni értékek megismerése önmaguknak, társaiknak,
- sikerélményhez juttatás,
- reális jövőkép kialakítás

A célok eléréséhez szükséges feladatok:

- a tanulók, a szülők, a tanárok felkészítése a sajátos nevelést igénylő tanulók fogadására, elfogadására,
- új módszertani eljárások megismerése, adaptálása, az egyéni igényekhez igazított alkalmazása,
- új, nyitott, elfogadó, toleráns, empátikus tanári, tanulói magatartás kialakítása,
- együttműködés a Nevelési Tanácsadóval, a fejlesztő pedagógussal

- a szakértői véleményben szereplő javaslatok figyelembe vétele, a módszerek, eljárások folyamatos hatékonyság vizsgálatával,
- igénybe vesszük az utazó gyógypedagógus fejlesztő óráit, biztosítjuk a fejlesztő munka feltételeit.
- Az iskola biztosítja a sajátos nevelést igénylő, ép intellektusú a pszichés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan, akadályozott tanulók integrált nevelését, oktatását.

A pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanuló.

E tanulók a percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályokkal küzdenek.

Jellemző e tanulóakra, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligencia faktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén a tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, több cselekvéses tanulási helyzetet igényel.

Érzékenyebbek a meteorológiai változásokra, fáradékonyabbak, nehezen viselik a várakozási feszültséget, a zajokat.

Érthető és követhető szabályokat igényelnek, igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket.

A fejlesztés: gyógypedagógiai tanár, terepauta és/vagy pszichológus közreműködésével.

Az iskolai oktatásban a számonkéréskor, értékeléskor figyelembe kell venni a részképesség zavart, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján az értékelés és minősítés alól felmenthető.

Az integrált oktatás során kiemelt feladat:

- egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- a kudarcűrő – képesség növelése,
- önállóságra nevelés

8.9.1 Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség.

Differenciátlan az aktív szókincsük, gyenge a verbális emlékezetük. Az új szavakat nehezen jegyzi meg. Nehezen alakul ki a hang – betű kapcsolat.

Betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése nehéz. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között. Pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegejtés.

A súlyos olvasás – írásszerv maradványtüneti közép- és felsőfokú oktatásban, felnőttkorban is megmaradnak.

A diszgráfia esetében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Lassú az írás megtanulásának folyamata.

A fejlesztés célja:

- kialakítani a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfőnökének megfelelő értő írás – olvasás készséget
- fejleszteni a kifejező készséget
- elősegíteni az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszervezésében

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írástanítás lassított tempóban hangoztató-elemző, szótagoló módszerrel,
- az olvasás, írás készségének folyamatos fejlesztése,
- az élő idegen nyelv oktatása auditív megközelítéssel,
- a tanulás segítése a szöveget auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatával.

8.9.2 *Diszkalkulia*

Különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (olvasás, írás, idegen nyelv) jó színvonalával mellett. Hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanizmusszámlálás képessége, a mennyiség – állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés – észlelés, a figyelem, az emlékeztet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása, alkalmazása.

8.9.3 *Kóros hyperhinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar.*

Hyperhinetikus zavarok jellemzői:

A tevékenységek csapongása, figyelmetlenség, nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanság, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése.

Aszociális viselkedés, csökkent önérték tudat.

Magatartási zavarok jellemzői:

Disszociális, agresszív, dacos magatartás. A viselkedés eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat áthágja.

Súlyosabb, mint egy gyerekcsíny, hosszan tart.

Jellemzi a nagyfokú harcoság, a társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A tanulási nehézségekkel és a magatartászavarokkal küzdő gyermekek kiszűrését Gádoros Júlia által összeállított kérdőívek segítségével igyekszünk megvalósítani.

A fejlesztés módszerei, feladatai:

- A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő értékelésére.
- Egyénhez igazított követelmény kialakítása, a képesség, érdeklődés, terhelhetőség ismeretében.
- A tanuló viselkedésének megismerése siker vagy kudarc esetén, ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel.
- Sikerélmény biztosítása.
- A tanulási, képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság, valamint a szakvéleményben jelzett javaslatok figyelembe vétele.

A tantestület minden tagjának feladata a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése, a szakemberek utasítása alapján az egyéni fejlesztése.

Feladat a folyamatos módszertani konzultáció, a fejlesztő pedagógus segítségével a személyre szabott követelmény, értékelés kidolgozása.

9 Mellékletek

9.1 Alapfelszerelési jegyzék

A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ ÉS OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 7. sz. mellékletében található jegyzék tartalmazza a nevelési-oktatási intézményekben a kötelező (minimális) eszközök és felszerelések felsorolását.

Az iskola alapító okiratában meghatározott tevékenységhez szükséges kötelező felszerelések többségével rendelkezünk.

- I. A tananyag feldolgozását segítő szemléltetést, valamint a tanulói tevékenységet az osztálytermekben és a szaktantermekben az alábbi alapfelszerelések és eszközök szolgálják (tantermenként egy-egy) : írásvetítő diavetítő, fali vetítővászon, televízió, videomagnó, kazettás magnetofon, CD lejátszó.
- II. A tanórai oktató és nevelőmunkát segítő taneszközök (különbéle tárgyak, eszközök) a „Funkcionális taneszköz jegyzék” alapján tantárgyanként:

9.1.1 Az alsó tagozatos magyar nyelv és irodalom tanítását segítő felszerelések és taneszközök (tantermenként):

Kis írott és nagy nyomtatott ABC fali tabló
Nagy írott és kis nyomtatott ABC fali tabló
Nyomtatott kis-, nagybetűs kártya
Kép- és szóképek gyűjtemény 2-4. oszt.
Eseménykép sorozat
Hívóképek
Kép- és szóképek gyűjtemény helyesíráshoz
Magyar nyelvi tablósorozat (3-4. oszt.) Magyar nyelvtan tablósorozat
Képes történetek - Hogyan tovább? - kártyák
Érzések képsorozat - kártyák
Történetek: A probléma megoldására - kártyák
Fabula állatmesék - kártyák
Meseszótár
Ablak-zsiráf gyermeklexikon
A magyar helyesírás szabályai
Magyar értelmező kéziszótár
Magyar szinonimaszótár
Szólások, közmondások könyve
Bábok
Jelmezek (szerepjátékokhoz) Nagy láb-nagy kéz fejlesztő készlet

Televízió

DVD lejátszó

DVD filmek

Írásvetítő

Hordozható rádiós magnó

Diktafon (hangos olvasás felméréséhez) Interaktív tábla, projektor, számítógép, hangfal

9.1.2 Az alsó tagozatos matematika tanítását segítő felszerelések és taneszközök (tantermenként):

Méterrúd, alumínium 100 cm-es

Tangram készlet

Mérőhenger készlet

Nagy tartályos mérleg (műanyag) Tanári demonstrációs tört korong készlet

Mágneses tangram készlet

Nagy tangram készlet (kirakható ábrák) Logikai forma kirakó

Logikai lapok applikációs tanári készlete

Demonstrációs óra, 20 db tanulói órával váltókarral

Színes rúd készlet

Babylon készlet

Műanyag építőkocka készlet

Térbeli amőba játék

Mini-matt készlet (műanyag) Mini-matt készlet (fém) Köb- cm, dm műanyag doboz

Testek (mértni) Súlykészlet

Súlyok

Síkidom készlet

Egyenes táblai vonalzó

Háromszög táblai vonalzó

Táblai körző

Demonstrációs óra

Hőmérő

Levélmérleg

Logikai készlet

Számkártyák (1-1000-ig) Dobókocka (műveleti jelekkel, formával, számokkal, számképekkel) Játékos kisegyszeregy

Zsebtükör

Számológép

Méterrúd

Négyzetméter vászon

Űrmértékek (alumínium mérőedények) Demonstrációs szám- és jelkártya készlet

Gyöngyszámozó CD-(összeadás-kivonás, szorzás-osztás) Játékgyűjtemény

9.1.3 Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal (Robert Fisher - Műszaki Kiadó) Zrínyi Ilona matematikaverseny feladatai és megoldásai

(1999/2001/2003. - Mozaik Kiadó) Az alsó tagozatos környezetismeret tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Idő és óra mágnes táblán, 25 napi tevékenység sorozat
Víz körforgása - funkcionális modell
Nagyító (fém)
Bogárnézőke
Kísérleti dobozok
Homokasztal
Terepasztal (homokasztal) modellek
Közlekedési ismeretek társasjáték
Élőlények képsorozat 2. oszt.
Magyarország mágneses tábla
Magyarország domborzati és közigazgatási térkép
Földgömb

9.1.4 Az alsó tagozatos ének-zene tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Multimédiás CD - hangszerek
Zenehallgatás az iskolában CD – Tengertánc 1
Ének-zenei hanganyag kazetta- Süss fel nap! Zöld ágacska
Ének-zenei hanganyag kazetta- Süss fel nap! Rózsaszálam
Ritmushangszerek
Dallamkirakó
Ritmus- és kottás olvasókészlet (1-4. osztály)

9.1.5 Az alsó tagozatos rajz tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Olló, cikk-cakk olló
Ecset(mintázáshoz), furdancs
Műalkotások-diaképek, diavetítő-vetítívászon

9.1.6 Az alsó tagozatos technika tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Csiszolópapír
Ecset (mintázáshoz), furdancs
Építőelemek készlet
Építőkocka (fa)
Fareszelő
Kalapács, harapófogó
Lamináló gép (A/3-as, A/4-es) Mintázó eszközök (20 db)
Olló, kés (40 db)
Ragasztó pisztoly készlet
Spirálozó gép
Szerelőelemek készlet
Szövőkeret (30 db)
Vágógép, tűzőgép, lyukasztógép, tűzőpisztoly

9.1.7 Az alsó tagozatos testnevelés tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Mozgásfejlesztő készlet
Ugráló kötél
Gumilabda
Babzsák

9.1.8 A felső tagozatos magyar nyelv és irodalom tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Térkép (irodalomtörténeti) (3 db)
Írói arcképsorozat (3 db)
Magyar értelmező szótár (5 db)
Szinonima szótár (5 db)
Helyesírási tanácsadó szótár (5 db)
Életrajzi lexikon (5 db)
Helyesírási szabályzat és szótár (20 db)
Hanganyag (hangkazetta, CD):

- Népdalok, népmesék
- János vitéz
- Mitológiai és bibliai történetek
- Versek (Petőfi, Arany)
- A kis herceg
- Görög regék és mondák
- Rege a csodaszarvasról
- Népballadák
- Arany: A walesi bárdok.
- Toldi
- Egri csillagok (részlet)
- Janus Pannonius, Balassi Bálint, Zrínyi Miklós, Csokonai Vitéz Mihály versei
- Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Jókai Mór művei
- Halotti beszéd és könyörgés
- Ómagyar Mária – siralom
- Móricz Zsigmond: Hét krajcár, Légy Jó mindhalálig (rádiójáték)
- Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila, Radnóti Miklós versei
- Megzenésített versek

Videofilmek:

- Magyar népmesék
- János vitéz (rajzfilm)
- A Pál utcai fiúk (film)
- Rab ember Fiai (film)

- Magyar Mondák: Álmos vezér, A fehér ló mondája, a Szentgalleni kaland, Botond, Lehel kürtje, István megkoronázása
- Arany: A walesi bárdok
- Lúdas Matyi (rajzfilm)
- Janus Pannonius emlékére
- Mátyás könyvtára
- A Corvinák
- Balassi, Csokonai: A felvilágosodás
- Mikszáth : Szent Péter esernyője (film)
- Mikszáth prózája.
- Liliomfi (film)
- A reformkor I-II.
- Petőfi
- Egy magyar nábob (film: Kárpáti Zoltán (film))
- Móricz és a Légy jó mindhalálig
- Móricz élete
- Nyugat
- A fiatal József Attila
- Erőltetett menet (film)

Könyv:

- Népmese gyűjtemények (10 db)
- O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások (5 db)
- Gabnai Katalin: Drámajátékok (5 db)
- Kaposi László: Drámafoglalkozások (5 db)
- Montágh Imre: Mondjam vagy mutassam (5 db)
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk (30 db)
- Gárdonyi Géza: Egri Csillagok (31 db)
- Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyőre (30 db)
- Móricz Zsigmond. Légy jó mindhalálig (30 db)
- Szigligeti Ede: Liliomfi (30 db)

Fali tablók:

- Hangtan
- A teljes hasonulás
- Jelentéstan
- Szótan
- A szófajok
- Jelentés
- Szerkezet
- Mondattan
- Magyar nyelvelmékek

- Nyelvcsaládok

Egyéb eszközök:

- Petőfi (diasorozat)
- Fogalmazás 5. (diasorozat)
- Arany János: Toldi (diasorozat)
- Petőfi, Arany, Vörösmarty (diafilm)
- A főnév (oktatócsomag)
- Móricz Zsigmond: Hét krajcár (diafilm)
- Ady és a nyugatosok, József Attila (diafilm)

9.1.9 A történelem tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Falitérkép:

- Az ókori Kelet
- Az ókori Görögország
- A római Birodalom
- Bibliai országok – Pál apostol utazásai
- Magyarország X-XI. sz.
- A magyar népvándorlás és a honfoglalás
- Európa Nagy Károly korában
- Magyarország a korai feudalizmus idején
- A feudális Magyarország a XIII. sz. közepétől a XV. sz. elejéig.
- A tatárjárás Magyarországon 1241-42.
- A Föld népei a XIV.XV. században
- Magyarország 1526-1606.
- Európa a XIV.-XV. században
- A feudális Magyarország a XV. században
- Magyarország a XVII. században
- Európa a XVII. század közepén
- Az európaiak felfedezései és a gyarmatosítás XV.XVII. század.
- Magyarország Bethlen Gábor korában (=1629).
- Magyarország népei a XVIII. század végén.
- Európa a XVIII. század végén
- A Föld népei a XVI-XVIII. században
- Az 1848/49-es szabadságharc
- Európa a XIX. sz. második felében.
- Európa a XIX. században
- Európa 1815-1849.
- Európa az I. világháború idején
- A gyarmati rendszer 1830-1914.
- Az Osztrák-Magyar Monarchia 1914-ben.
- A gyarmati rendszer felbomlása (1917-1975).

- A tanácsköztársaság honvédő harcai
- Európa a II. világháború idején
- Hazánk felszabadulása

Videokazetta:

- Az ókori Egyiptom
- Egyiptomi hétköznapok
- Egyiptom , a Nílus ajándéka
- Széthi, a fáraó
- A piramisok
- A kínai Nagy Fal
- Az ókori Hellász
- Görögország
- Az ókori Róma
- Róma és Pompei
- Róma építészet
- A Colosseum, Róma
- Álmos vezér
- Honfoglalás, államalapítás
- Aquincum
- Élet a középkori Európában
- Céh, inas – legény – mester
- A román kori művészet
- A román stílus
- Mátyás király
- Hunyadi János
- Mátyás országa
- Mátyás király könyvtára
- A lovagok, a Hunyadiak
- Mohács
- Magyar ereklyék
- Nagy Szulejmán és kora
- Rákóczi Szabadságarca
- A francia forradalom
- Reformkor I.-II. rész
- Kossuth élete
- A kiegyezés
- Oroszország a cártól Sztálinig
- Versailles
- A II világháború
- 1956. október 23

Egyéb:

- Transzparens sorozat az általános iskolai történelem tanításához (5-8. évfolyam)
- Diapozitív sorozat az általános iskolai történelem tanításához (5-8. évfolyam)
- A magyar államcímer története (falikép)
- Magyar történeti áttekintés a honfoglalás idejétől (falikép)
- A középkori társadalom (falikép)
- Tanulói egységcsomag az 5. és 6. osztályos történelem tanításához
- Forráscsomag a 7. osztályos történelem tanításához

9.1.10 Az angol nyelv tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Happy House 1, 2 tankönyv
munkafüzet
tanári kézikönyv
CDk

You and Me 1,2 tankönyv
munkafüzet
tanári kézikönyv
CDk

Project 1- Plus tankönyv
munkafüzet
tanári kézikönyv
CDk

Kétnyelvű szótárak
Egynyelvű szótárak
Szinonima szótárak
Könnyített olvasmányok
Teacher's Resource Packs
Flash cards
Bábok
Nyelvi labor
Kazettás magnók
CD/MP3 lejátszók

9.1.11 A német nyelv tanítást segítő felszerelések és taneszközök:

Deutsch für Dich I. (munkatankönyv, hangkazetta)
Tematikus képek
Büderchen komm tanz mit mir (hangkazetta, daloskönyv)
Schulbus I. (munkatankönyv, hangkazetta)
ABC kártya (betűkártyák)

A névelő (falitabló)
Gyenge ige ragozás (falitabló)
Ping Pong I. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta)
A névelő (falitabló)
A főnév szótári alakjai (falitabló)
Időbeli, módbeli segédigék (falitabló)
Deutschemobil 1. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta)
Erős ide ragozása (falitabló)
Időbeli, módbeli segédigék (falitabló)
A személyes névmás (falitabló)
Az előjárószó (falitabló)
A melléknév ragozása (falitabló)
A személyes névmás ragozása (falitabló)
A főnév ragozása (falitabló)
Deutschemobil II. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta)
A birtokos névmás (falitabló)
Németország (falitérkép)

9.1.12 A felső tagozatos matematika tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Táblai körző
Táblai vonalzó
Táblai szögmérő
Méterrúd
Mérleg súlysorozattal
Lineáris függvény (falikép)
Másodfokú függvény (falikép)
Abszolútérték függvény (falikép)
Területszámítások (falikép)
Tükrözés (falikép)
Terület- és kerületszámítások (falikép)
Kör kerülete, területe (falikép)
Szögpárok (falikép)
Hasábok (falikép)
Eltolás (falikép)
Pitagorasz –tétel (falikép)
Egyenes körkúp, gúla (falikép)
Egyenes henger, gömb (falikép)
Testek felszíne, térfogata (falikép)
Összerakható m^3
Alaphálók, alapábrák 1 db
Nagy matematikusok arcképei 2 db
Sík és térmértani modellező 1 db
Számegyenes, koordináta –rendszer 1 db (írásvetítő fólia)
Helyiérték táblázat (írásvetítő fólia) 1 db
Oszthatósági szabályok (falikép) 2 db

Százalékszámítás (falikép) 2 db
Hatványozás azonosságai (falikép) 2 db
Halmazok (falikép) 2 db
Mértékegységek (falikép) 2 db
Testek 2 sorozat
(műanyag , nagy méretű)
Kocka
Téglatest
Henger
Háromszög alapú hasábok
Ötszög alapú hasáb
Hatszög alapú hasáb
Kúp
Gúla
Algoritmus, folyamatábra (falikép) 2 db
Írásvetítő 2 db

9.1.13 Az informatika tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Minimum Pentium IV processzorú számítógép (36 db)
Projektor (2 db)
Internet kapcsolat
Hálózati nyomtató (2 db)

Falitablók:

- A számítógép belső felépítése (IBM-02)
- Az input-output eszközök csatlakoztatása
- A billentyűzet

Alapvető programok:

- WINOWS XP vagy Vista.
- OFFICE 2003 vagy 2007.
- Comlogo

9.1.14 A természetismeret és a földrajz tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Terepasztal

5-8. osztályos diafilm sorozat a földrajz tanításához

5-8. osztályos írásvetítőfólia-sorozat a környezetismeret és a földrajz tanításához

Közetgyűjtemény

5-8. osztályos táblai vaktérkép-sorozat

Hőmérő (15 db)

Iránytű (15 db)

Térképjelek

Magyarország térképe (falitérkép)

A Föld éghajlata (falikép)

A Föld természetes növényzete (falikép)
A Föld domborzata (falitérkép)
Földgömb (10 db)
Tellúrium
A Föld felszíne (dombortérkép)
A Föld morfológiai térképe a tengerfenék domborzatával (falitérkép)
A Föld forgása és keringése (falikép)
Afrika domborzata és vizei (falitérkép)
Ausztrália és Óceánia gazdasági élete (falitérkép)
Afrika domborzata (falitérkép)
Ausztrália és Új-Zéland domborzata (falitérkép)
Észak-Amerika,, Dél-Amerika domborzata és vizei (falitérkép)
Ázsia domborzata és vizei (falitérkép)
Európa országai (falitérkép)
Észak-Európa (falitérkép)
Kelet-Európa (falitérkép)
Ázsia domborzata (falitérkép)
Közép Európa (falitérkép)
A Kárpát-medence domborzata és vizei (falitérkép)

9.1.15 A fizika tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Mágnes rúdpar
Fizikusok arcképcsarnoka
SI mértéktáblázat (falikép) Mikolacső
Nyomás, súrlódás vizsgálatára alkalmas eszközkészlet
Rugós erőmérő
Hőmérő
Hőtágulást bemutató tanári eszközkészlet
Kétütemű motorminta
Négyütemű motorminta
Elektrovaria (tanári bemutató eszközkészlet)
Sztatikus elektromosságot létrehozó eszközkészlet
Írásvetítő fóliasorozat
Táblai mágnes 25 mm-es
Fényből áram (videokazetta)
űészecskemodell (videokazetta)
Mágneses készlet (komplett)
A naprendszer (tabló)
Lejtőmodell (tanulókísérleti eszköz 10 db)
Mechanikai eszközkészlet (tanulókísérleti eszköz 10 db)
Kétkarú emelő (5 db)
Karos mérleg súlysorozattal (5 db)
Áramátalakító (1 db)
Csengőreduktor (1 db)
Dugaszos ellenállásszekrény (1 db)

Generátor minta (1 db)
Elektromotor generátor (4 db)
Transzformátor modell (2 db)
Mérőműszer (Voltax 25 db)
Tanulókísérleti eszközkészlet áramkörök létrehozására (25 db)
Optikai pad (lencsékkel, tükrökkel 1 db)
Prizmatartó (1 db)
Tanulókísérleti eszközkészlet fény vizsgálatára (15 db)

9.1.16 A biológia tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Bonctű
Csíráztató
Diapozitívek az 5-8 o. biológia tanításához) Metszettároló
Mikroszkopizáló
Lámpa
Erdők legjellemzőbb élőlényei (oktató tábla)
Szarka (oktatótábla)
Varjú (oktatótábla)
Hazai füves területek legjellemzőbb élőlényei (oktatótábla)
Folyók, tavak legjellemzőbb élőlényei (oktatótábla)
Emberi csontváz
Emberi torzó
Biológiai egységcsomag
Kézi nagyító (5 db) Mikroszkóp
Szilvafa virága (modell) Burgonya virága (modell) Almafa (oktatótábla) Rovarok (oktatótábla) Lepkék (oktatótábla) Sertés koponya
Juh koponya
Madár csontváz
Emlős csontváz
Fogtípusok
Lábtípusok
Szarvasmarha (oktatótábla)
Házityúk (oktatótábla)
Fenyő (oktatótábla)
Erdei pajzsika (oktatótábla)
Kocsányos tölgy virága (oktatótábla)
Ehető és mérgező gombák (oktatótábla)
Keresztes pók (oktatótábla)
Mókus (oktatótábla)
Sün (oktatótábla)
Róka (oktatótábla)
Szarvas vagy őz agancs
Görény (oktatótábla)
Sáska (oktatótábla)
Ürge (oktatótábla)

Hal (csontváz)
Béka (csontváz)
Rák testfelépítése (oktatóabló)

9.1.17 Az egészségtan tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Videofilmek:

- Az élelem
- Alapvető élelmiszerek
- Az izmok és a mozgás
- A dohányzás és az egészség
- Vigyázz a gyógyszerekkel
- Járvány, avagy a gyermek kábítószer, alkohol
- Ép testben ép lélek
- Az emberi szervezet reprodukciós rendszere

9.1.18 A kémia tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

Kémcső
Főzőpohár
Óraüveg
Borszeszégő
Kémcsőfogó
Vasháromláb
Azbesztháló
Kalotta molekula
Pálcika modell
Mágneses atommodell

Falitablók:

- Atomok elektronvonzó képessége
- Fémek jellemerősségi sora
- Periódusos rendszer
- Elektronhéjak kiépülése

Oktatótáblák:

- Fémek reakciói vízzel
- Fémek reakciói savval
- Sav-bázis reakció
- Közömbösítés
- Redukció a redukáló sorban

Vízbontó készülék (1 db)

Kristályrács (gyémánt, grafit, NaCl 3 db)

Peptidkötés (oktatótábla)

Videokazetták:

- Ismeretlen ismerős a víz
- Kincsek a homokban és a bányákban

- A fémek általános jellemzése
  - A víz
  - Az élet elemei
  - Levegő, tenger, kőzet
  - Atom és molekula
  - A víz egy csodálatos nyersanyag
  - A konyhasó
  - Tűzijátéktól a házépítésig
  - A magyar ezüst, az alumínium
  - Az év féme a vas
  - Lidércfény és nitrátos vizek
  - Kénsav a felhőből és a gyárból
  - Szabadon és kötve
  - Atom és molekula
- Írásvetítő transzparens sorozat a 7. és 8. osztályos kémia tanításához

9.1.19 Az ének-zene tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Pianínó
- A kerettantervben szereplő zenehallgatási anyag hangkazettán vagy CD lemezen
- Videofilmek
  - Tánc típusok
  - Jeles napok népszokásai
- Ritmuskészséget fejlesztő hangszerek, eszközök

9.1.20 A felső tagozatos rajz tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Műanyag, átlátszó hengerek, gúllak
- Képsík rendszer a vetületi ábrázoláshoz
- Táblai körző (fém hegyű)
- 60 °-os táblai vonalzó
- 40 °-os táblai vonalzó
- 100 cm-es táblai vonalzó
- Táblai szögmérő
- Műanyag, átlátszó kocka, téglák
- Demonstrációs testek (fa)
- Diapozitívek: a kerettantervben a megismertetésre, elemzésre ajánlott műalkotásokról (1-1 db).
- Videofilmek
  - Képzőművészet a honfoglalás idején
  - A román stílus
  - A gótika
  - Reneszánsz

- XIX. század művészete
- XX. század művészete
- Pásztorkodás a Hortobágyon
- Testbeszéd, gesztus

9.1.21 A felső tagozatos technika tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Fareszelő lapos 25X200 (15 db)
- Fareszelő gömbölyű 100X200 (5 db)
- Fareszelő félgömbölyű 25X200 (15 db)
- Vasreszelő lapos 25X200 (15 db)
- Vasreszelő gömbölyű 10X200 (15 db)
- Csípőfogó, gömbölyűcsőrű fogó (15-15 db)
- Laposfogó (20db)
- Fafűrész (illesztő),
vasfűrész (15-15 db)
- Kézi fúró /amerikáner (4 db)
- Lemezvágo olló (10 db)
- Faliképek a fa megmunkálásáról (2 sorozat 5-5 db)
- Szerelőkészlet gépelemek tanításához (4 db)
- Elektromos szerelőkészlet I-II (4-4 db)
- Asztali fúrógép (állványos (2 db)
- Asztali körfűrész (1 db)
- A gépek falitabló (2 db)
- Kerékpár (1 db)
- KRESZ – táblák - oktató táblák (2 sorozat)

9.1.22 A felső tagozatos testnevelés tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Ugródomb (1 db)
- Magasugrómérce fém (1 pár)
- Magasugróléc (1 db)
- Maroklabda (10 db)
- Súlygolyó 3 kg-os (1 db)
- Súlygolyó 4 kg-os (1 db)
- Tornaszekrény (1 db)
- Gyűrű (1 db)
- Gerenda (1 db)
- Dobbantó (1 db)
- Tornazsámoly (4 db)
- Medicinlabdák (20 db)
- Ugráló kötél 20 db)
- Kézi súlyzók (10 db)
- Mászókötel (5 db)
- Kosárlabda (15 db)
- Kézilabda (5 db)
- Focilabda (5 db)